

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2023-01-17

Diarienummer:
KSN-2022-01364

Handläggare:
Johan Gunn

Uppföljning av program och planer 2022

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** uppdra till kommunstyrelsen att revidera Landsbygdsprogram 2017–2023 och Handlingsplan för landsbygdsprogram 2022–2023 med särskilt fokus på utvecklingsområdena,
2. **att** uppdra till kommunstyrelsen att ta fram en ny Handlingsplan till Vattenprogram för Uppsala kommun,
3. **att** flytta ansvar för Program för elitidrott och handlingsplan för program för elitidrott till kommunstyrelsen,
4. **att** uppdra till gatu- och samhällsmiljönämnden att revidera Handlingsplan för trafikbuller 2021–2023, samt
5. **att** upphäva Åtgärdsprogram för bättre luftkvalitet.
6. **att** uppdra till kulturnämnden att ta fram en ny Handlingsplan för kulturpolitiskt program,

Kommunstyrelsen beslutar för egen del

1. **att** revidera Handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv i enlighet med föredragningen,
2. **att** revidera Handlingsplan för näringslivsprogram i enlighet med föredragningen, samt
3. **att** förlänga Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet till 2023.

Ärendet

Från och med 2017 görs en årlig samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av program och kommungemensamma handlingsplaner som ett led i att säkerställa en mer sammanhållen styrning där relationerna mellan styrdokument är tydliga, skapa minskad styrträngsel med färre målkonflikter samt en ökad möjlighet till tydliga prioriteringar. Detta görs enligt modell för programhantering.

Uppföljningen av program har för 2022 genomförts i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning per augusti. Den baseras på återrapportering från nämnder och bolagsstyrelser, men i vissa fall även på måluppfyllelse i relation till programmets indikatorer där sådana finns. Måluppfyllelsen ligger till grund för aktualitetsbedömningar av programmen, det vill säga beskrivningar av programmens status och eventuella behov av förändringar. Aktualitetsbedömningarna har sammanställts i en rapport (bilaga 1).

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret, med underlag i form av aktualitetsbedömningar från respektive programansvarig. Gemensam beredning har skett mellan programansvariga inom kommunkoncernen. I beredningen har avstämningar av aktualitetsbedömningarna gjorts med exempelvis chefer, direktörer, ordföranden och nämnder. Avstämningarna har gjorts på olika sätt beroende på typ av förslag i aktualitetsbedömningarna.

Föredragning

Programhanteringen tar sin utgångspunkt i riktlinjen för styrdokument och hanterar de kommunövergripande aktiverande styrdokumenterna i form av program, kommunövergripande handlingsplaner och andra typer av planer eller överenskommelser som innehåller åtgärder som kommunen har åtagit sig att genomföra (fortsättningsvis används enbart begreppet program).

Modellen beskriver ansvar, roller och struktur för framtagande och uppföljning av program. För uppföljning av program beskrivs hur och när uppföljning sker samt hur aktualitetsbedömning ska genomföras.

Förutom bedömningar av programmets indikatorer är det nämnder och bolagsstyrelser som i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning per augusti svarar på grad av måluppfyllelse för de program som följs upp. Aktualitetsbedömningarna av de enskilda programmen sammanställs och vid behov ges förslag på möjliga justeringar för ökad måluppfyllelse.

Totalt finns 26 beslutade program. Vid årets aktualitetsbedömning har sju program inte följts upp till exempel på grund av att programmen är i beslutsprocess, är under revidering eller nyligen beslutats och håller på att implementeras. I bilaga 2 finns en sammanställning av de program som har följts upp. Bilagan innehåller beslutsdatum och diarienummer för programmen.

Program och handlingsplaner som föreslås revideras

Handlingsplan för trafikbuller 2021–2023

Eftersom ett nytt åtgärdsprogram enligt förordning om omgivningsbuller ska fastställas senast två år efter bullerkartläggningen 2022 kommer Handlingsplan för trafikbuller att behöva revideras under 2023–2024. Behov av förändringar och åtgärdstakt bedöms kunna hanteras i samband med revideringen.

Handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv

Programmet löper ut nästa år och det utvärderas därför under hösten 2022 och utvärderingen bör vara klar innan årsskiftet. Programmet ska revideras vart femte år

vilket innebär att ett arbete kring detta kommer prägla större delen av 2023 utöver de delar i programmet som löper på utifrån tidigare styrning. Utvärderingen och det kommande revideringsarbetet kommer ge svar på om styrningen varit tillräcklig och riktig men det går inte att besvara rättvist innan dessa moment är klara.

Handlingsplan för kulturpolitiskt program

Handlingsplanen gäller till och med år 2023. Vissa åtgärder genomförs under 2022 och bedömningen är att alla åtgärder kommer att vara genomförda under 2023. En ny handlingsplan bör därför tas fram och beslutas under 2023 inför 2024.

Landsbygdsprogram 2017–2023

Landsbygdsprogrammet bedöms behandla aktuella målformuleringar men förutsättningar för landsbygderna har successivt ändrats sedan 2016, då arbetet med Landsbygdsprogrammet inleddes. En revidering behövs därför såväl av val av utvecklingsområden som innehållet i utvecklingsområdena. Tidsperioden för programmet går ut vid årsskiftet 2023/2024 och därför föreslås arbetet med revidering ske under 2023. Även handlingsplanen föreslås att uppdateras under 2023. Flera andra program som påverkar landsbygderna har beslutats om efter Landsbygdsprogrammets ikraftträdande varför en synkning mot dessa också behövs.

Program för elitidrott

Det finns ett behov att flytta ansvaret för program och handlingsplan till kommunstyrelsen. Detta då elitidrottens stora värde ligger i Uppsala som varumärke, att elitidrotten öka Uppsalas attraktivitet för invånare och besökare, att den är en inspirationskälla för unga samt den ekonomiska bäring den innebär för kommunen.

Handlingsplan för näringslivsprogram

Vissa delar i näringslivsprogram och handlingsplan som berör områden kring service, bemötande, utveckling och kommunikation har styrning även från Mål och budget och andra styrdokument vilket bör beaktas vid en revidering. Det är dock av vikt att behålla dessa mål och åtgärder då näringslivsprogram och handlingsplan i hög grad utgår från näringslivets synpunkter på vad kommunen bör prioritera för näringslivsutveckling och är en del av en helhet. Handlingsplanen föreslås revideras inför 2024.

Handlingsplan för vattenprogram för Uppsala kommun

Handlingsplanen bör anpassas efter Vattenmyndighetens nya åtgärdsprogram. Då handlingsplanens giltighetstid löper till årsskiftet 2022–2023, finns ett behov av att ersätta denna med en ny handlingsplan. I den nya handlingsplanen bör ej slutförda åtgärder ingå med reviderade genomförandetider, liksom nya åtgärder utifrån vattenprogrammets målområden.

Program som föreslås upphävas

Kommunfullmäktige beslutade i januari 2022 (§21) om Åtgärdsprogram för kvävedioxid, Uppsala kommuns handlingsplan för luftkvalitet för perioden 2022–2027. Det äldre Åtgärdsprogram för bättre luftkvalitet, beslutat av kommunfullmäktige den 24 maj 2014 (§ 136), föreslås därför upphävas.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser. Revideringar av program och handlingsplaner hanteras inom nämndernas ordinarie budgetram.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 17 januari 2023
- Bilaga 1, rapport Uppföljning av program och planer 2022
- Bilaga 2, sammanställning uppföljda program

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Kommunledningskontoret
Redovisande dokument

Datum:
2022-11-11

Diarienummer:
KSN-2021-01800

Handläggare:
Johan Gunn

Uppföljning av program och planer 2022

Innehåll

Uppföljning av program och planer 2022.....	1
Aktualitetsbedömning av Avfallsplan 2014-2022	14
Aktualitetsbedömning av program och handlingsplan Bostad för alla.....	16
Aktualitetsbedömning av Energiprogram 2050	21
Aktualitetsbedömning av Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030	24
Aktualitetsbedömning av handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun	27
Aktualitetsbedömning av handlingsplan för trafikbuller	30
Aktualitetsbedömning av handlingsplan för VA-utbyggnad (2022)	33
Aktualitetsbedömning av Lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun 2018-2023.....	35
Aktualitetsbedömning av Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020-2022	37
Aktualitetsbedömning av kulturpolitiskt program/handlingsplan.....	42
Aktualitetsbedömning av landsbygdsprogram för Uppsala kommun 2017-2023 (2022)	47
Aktualitetsbedömning av Medborgarlöftet Resecentrum	52
Aktualitetsbedömning av Miljö- och klimatprogram	55
Aktualitetsbedömning av Näringslivsprogram samt Handlingsplan näringslivsprogram 2021-2023.....	58
Aktualitetsbedömning av program för elitidrott.....	60
Aktualitetsbedömning av program för krisberedskap 2020 - 2023	63
Aktualitetsbedömning av Samverkansöverenskommelse med polisen.....	70
Aktualitetsbedömning av Vattenprogram och handlingsplan för Vattenprogram	73

Sammanfattning

Varje år sedan 2017 görs en samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av program och kommungemensamma handlingsplaner (fortsättningsvis används i huvudsak det övergripande begreppet program för båda dokumenttyper). Uppföljningen görs för att säkerställa en mer sammanhållen styrning där relationerna mellan styrdokument är tydliga, skapa minskad styrträngsel med färre målkonflikter samt öka möjligheten till tydliga prioriteringar. Programansvariga följer upp sina program och ger förslag på eventuella förändringar. Uppföljningsrapporten lämnas till kommunfullmäktige som beslutar om eventuella förändringar.

Syftet med programuppföljningen är att ge kommunfullmäktige ett bra underlag för att kunna minska styrsignaler. Därför är utgångspunkten i uppföljningen att program som inte är under revidering ska aktualitetsbedömas. Uppföljningen ska löpande bedöma om styrningen i program är tydlig, bidrar till färre målkonflikter och minskad styrträngsel i förhållande till lagstiftning, grunduppdrag, bolagsordning, inriktningsmål eller uppdrag i Mål och budget.

Totalt finns 26 beslutade program. Vid årets aktualitetsbedömning har sju program inte följts upp till exempel på grund av att programmen är i beslutsprocess, är under revidering eller nyligen beslutats och håller på att implementeras.

Sju program föreslås revideras eller justeras. Dessa är Landsbygdsprogram 2017–2023, Program för elitidrott, Handlingsplan för trafikbuller 2021–2023, Handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv, Handlingsplan för kulturpolitiskt program, Handlingsplan för näringslivsprogram samt Handlingsplan för vattenprogram för Uppsala kommun.

Modell för programhantering

Kommunfullmäktige styr över nämnder och bolagsstyrelser genom bland annat Mål och budget och kommunövergripande program och planer. I de kommunövergripande programmen och planerna beskriver fullmäktige kommunens samlade politik inom olika områden.

Från och med 2017 görs en samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av program som ett led i att säkerställa en mer sammanhållen styrning där relationerna mellan styrdokument är tydliga, skapa minskad styrträngsel med färre målkonflikter samt en ökad möjlighet till tydliga prioriteringar.

Programhanteringen tar sin utgångspunkt i riktlinjen för styrdokument och hanterar de kommunövergripande aktiverande styrdokumenten i form av program, kommunövergripande handlingsplaner och andra typer av planer eller överenskommelser som innehåller åtgärder som kommunen har åtagit sig att genomföra. Modellen beskriver ansvar, roller och struktur för framtagande och uppföljning av program. För uppföljning av program beskrivs hur och när uppföljning sker samt hur aktualitetsbedömning ska genomföras. Förutom bedömningar av programmets indikatorer är det nämnder och bolagsstyrelser som i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning per augusti svarar på grad av måluppfyllelse för de program som följs upp. Aktualitetsbedömningarna av de enskilda programmen sammanställs och vid behov ges förslag på möjliga justeringar för ökad måluppfyllelse.

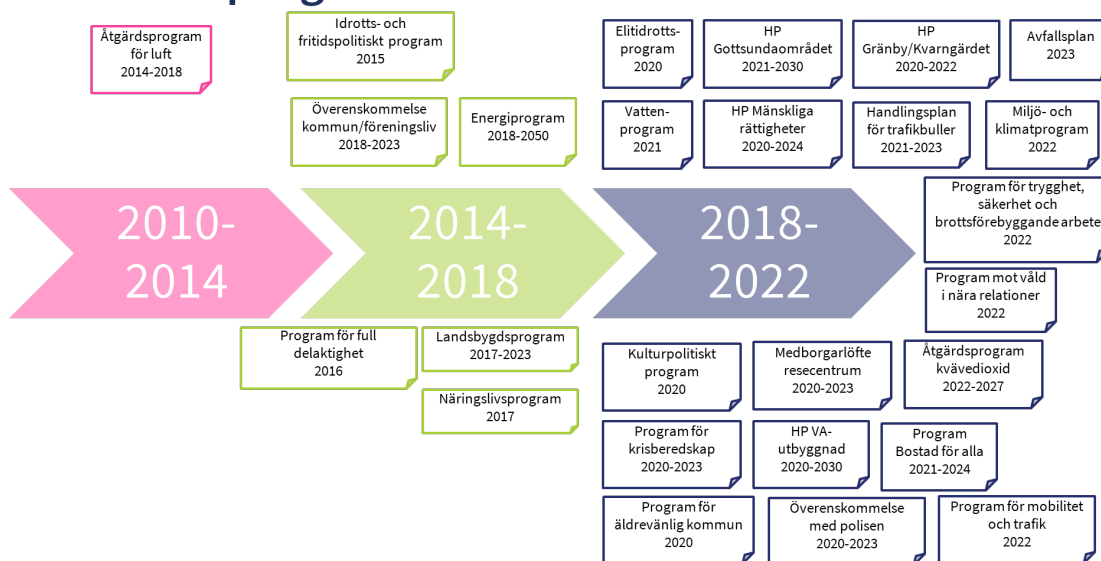
Uppföljning 2022

Uppföljningen av program har genomförts i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning per augusti. Det finns en programansvarig tjänsteperson för varje program. Programansvarig har definierat vad som ska följas upp och aktualitetsbedömt programmet vilket inkluderar en beskrivning av programmets status och eventuella behov av förändring. Bedömningen baseras på uppföljning från nämnder och bolagsstyrelser av genomförandet av program. För några program har kompletterande frågor ställts till nämnderna och bolagsstyrelserna. Underlag kommer även från andra källor såsom statistikansvariga myndigheter, andra nationella eller regionala organisationer och kommunens verksamhetssystem.

Enskilda aktualitetsbedömningar för de program som följts upp finns i egna bilagor till denna handling.

Totalt finns det 26 beslutade program och handlingsplaner.

När i tid programmen är beslutade

Figur 1 Tidslinje som visar när programmen har beslutats.

Sedan förra årets uppföljning har sex nya program beslutats. Under 2022 har fem program och fyra handlingsplaner (inräknat kommunstyrelsens beslut § 326 från november 2021) utgått och ersatts av annan styrning. Vid årets aktualitetsbedömning har sju program inte följts upp. Dessa är:

- Program och handlingsplan för mobilitet och trafik
- Åtgärdsprogram för kvävedioxid, handlingsplan för luft
- Program för äldrevänlig kommun
- Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Program mot våld i nära relationer
- Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande
- Idrotts- och fritidspolitiska programmet

Program och planer som har utgått och ersatts av annan styrning.

- Program och handlingsplan för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik, avvecklades av kommunfullmäktige i januari 2022 och är ersatt av befintlig styrning i andra styrande dokument för kommunen, exempelvis Mål och budget, Programmet för full delaktighet, liksom genom arbetsmarknadsnämndens grunduppdrag och verksamhetsplan.
- Bredbandsprogram 2018–2025 och handlingsplan, avvecklades av kommunfullmäktige i januari 2022. Styrningen fångas av landsbygdsprogrammet och näringslivsprogrammet. Övrig utbyggnad och utvecklingen av ett robust nät kan integreras i annan styrning liksom i kommande översiktsplan.
- Program och handlingsplan för Uppsala kommuns barn och Ungdomspolitik, avvecklades av kommunfullmäktige i januari 2022 och är ersatt av befintlig styrning som barnkonventionen, Mål och budget, liksom berörda verksamheters grunduppdrag.
- Handlingsplan för trygghet och säkerhet 2018–2022, avvecklades av kommunfullmäktige i januari 2022 och är ersatt av Program för trygghet,

säkerhet och brottsförebyggande arbete, beslutat av kommunfullmäktige i augusti 2022.

- Naturvårdsprogram 2006–2009 avvecklades av kommunfullmäktige i januari 2022 och är ersatt av ett nytt digitalt verktyg för biologisk mångfald och ekosystemtjänster som utvecklas i enlighet med uppdrag i Mål och budget.
- Drogpolitiskt program avvecklades av kommunstyrelsen i november 2021 och är ersatt av mer ändamålsenlig styrning inom området, befintlig lagstiftning gällande förebyggande och hälsofrämjande arbete samt genom den kommande nationella likväl som den planerade regionala ANDTS-strategin.

Översiktsplanen och innerstadsstrategin har tagits bort från listan över program och handlingsplaner. De är aktiverande styrdokument men ingår framöver inte i den årliga programuppföljningen.

Aktualitetsbedömning

Översikt över måluppfyllelse och bedömning av programmen som styrsignal

Program	Måluppfyllelse	Program som styrsignal
Avfallsplan 2014–2022	<p>Avfallsplanen innehåller 85 huvudmål och aktiviteter, varav 26 av dessa är huvudmål. Generellt bidrar nämnder och bolagsstyrelser för att, enligt plan, uppnå de satta målen i avfallsplanen och fram till 2022 är det 47 mål och aktiviteter som är aktiva, varav 20 av dessa är huvudmål. De kvarvarande aktiva aktiviteterna är framtagna för att kunna nå huvudmålen fram till 2022.</p> <p>Under 2023 ska avfallsplanens slutuppföljning genomföras.</p>	<p>Programmet löper ut under nuvarande år och under 2023 kommer en slutuppföljning genomföras. Slutuppföljningen kommer ge oss svaret på om styrningen har varit tillräcklig för att nå programmets huvudmål.</p> <p>En ny avfallsplan har tagits fram och kommer ersätta nuvarande. Den börjar gälla 2023.</p>
Bostad för alla – Program för bostadsförsörjning	<p>För merparten av åtgärderna har ett arbete påbörjats men ännu inte slutförts, för flera av åtgärderna bedrivs arbetet i samverkan mellan förvaltningar och bolag.</p>	<p>Enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska varje kommun anta riktlinjer för bostadsförsörjningen. I Uppsala kommun används namnen Program för bostadsförsörjningen med tillhörande handlingsplan. I lagen finns ett antal innehållskrav likväl som krav på formerna för framtagandet. Detta innebär bland annat att riktlinjer för bostadsförsörjning måste antas av kommunfullmäktige minst en gång per mandatperiod.</p> <p>De frågor som har tydlig koppling till den fysiska planeringen och var i geografin bostäder ska tillskapas, kan till del lyftas över i översiktsplanen. I det pågående arbetet med revidering av kommunens översiktsplan arbetas delar av bostadsförsörjningsfrågorna in, det vill säga frågor som har tydlig koppling till geografin. Förslag till en ny bostadsförsörjningslag håller på att beredas i Regeringskansliet och beroende på utfall kan det påverka vilka frågor som kan flyttas över till en översiktsplan.</p>
Energiprogram 2050	<p>En fördjupad uppföljning av Energiprogram 2050 har genomförts under 2022. Arbetet pågår enligt plan inom berörda nämnder och bolagsstyrelser. Ett arbete kring energisystemets omställning äger rum i stor utsträckning. Konkreta initiativ i riktning mot programmets tillståndsmål implementeras löpande och samverkan inom området är därtill god. Arbetet pågår inom de flesta av de 45</p>	<p>Den fördjupade uppföljningen av Energiprogram 2050 visar att mål och åtgärder är aktuella och att programmet tillhandahåller tillräcklig och ändamålsenlig styrning. Därmed behöver programmet inte kompletteras med ytterligare styrning i dagsläget. De utmaningar som framkommit inom uppföljningen behöver hanteras genom bland annat förändrade arbetssätt, ökat fokus på programmets genomförande samt ökad kommunikation och samverkan</p>

Program	Måluppfyllelse	Program som styrsignal
Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030	insatser som programmet omfattar. Uppföljningen visar att ett omfattande arbete pågår för att bidra till förflyttning enligt handlingsplanens mål, och att relevanta nämnder och bolagsstyrelser är involverade i arbetet. Bedömningen är därför att nämnder och bolagsstyrelser bidrar till måluppfyllelse enligt plan.	både inom och utanför kommunkoncernen. Handlingsplanen har en bred ansats, med mål som står i samklang med andra befintliga mål. Den långa tidshorizonten ger stabilitet och uthållighet, samtidigt som vägen till att nå målet, vilka åtgärder som behövs, kan variera över tid. Detta bedöms vara en väl avvägd styrning som ger fokus på Gottsundaområdet, men samtidigt flexibilitet och utrymme för att lära och ompröva under hand.
Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun	I Uppsala kommun bedrivs mycket arbete som relaterar till handlingsplanen för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism, men då det är relativt få åtgärder som taggas med handlingsplanen är det svårt att följa upp. Sannolikt bedrivs mycket av arbetet under andra uppdrag och inom ramen för verksamhetsplaner och mål och budget. Detta bidrar till måluppfyllelse men hur mycket som styrs av handlingsplanen för mänskliga rättigheter är oklart. När det gäller målområde 5, pågår arbetet enligt plan. Vid genomgång av handlingsplanens indikatorer konstateras att en uppdatering av mätbara indikatorer behövs.	Uppföljningen visar att det pågår en hel del arbete som bidrar till handlingsplanens målområden, vilket talar för handlingsplanens styrande effekt. Handlingsplanen bedöms därför fylla en viktig funktion. Samtidigt finns mycket annan styrning av politikområdet varför det är svårt att bedöma handlingsplanens specifika styrkraft och eventuella behov av revidering för bättre måluppfyllelse. Genom målområde 5 säkerställs att kommunen uppfyller sina lagstadgade skyldigheter inom minoritetspolitiken. En djupare analys av handlingsplanens styrkraft och relevans behöver göras.
Handlingsplan för trafikbuller 2021–2023	Arbetet löper enligt plan och de flesta åtgärder i handlingsplanen kommer att kunna genomföras inom programperioden 2021–2023. En åtgärd om bullerskyddsåtgärder bedöms kunna slutföras 2024–2025. Den planerade revideringen av handlingsplanen har inte genomförts. En åtgärd kommer att skjutas till 2023–2024 för att kunna samordnas med Åtgärdsprogram för kvävedioxid, Uppsala kommuns handlingsplan för luftkvalitet.	Kommunen ska enligt förordningen om omgivningsbuller (SFS 2004:675) kartlägga bullerkällor och ta fram ett åtgärdsprogram mot omgivningsbuller. Handlingsplanen motsvarar ett åtgärdsprogram och är ett bindande dokument för bullerskyddsåtgärder som kommunen ska vidta mellan 2021 och 2023 för att minska bullerproblematiken i områden som är särskilt utsatta för buller. Eftersom ett nytt åtgärdsprogram enligt förordning om omgivningsbuller ska fastställas senast två år efter bullerkartläggningen 2022 kommer Handlingsplan för trafikbuller att behöva revideras under 2023–2024. Behov av förändringar och åtgärdsstakt bedöms kunna hanteras i samband med revideringen.
Handlingsplan för VA-utbyggnad 2020–2030	Arbetet med åtgärderna pågår enligt plan och de flesta är uppfyllda, med undantag för en åtgärd under målområde 5. Den	Några tillägg eller förändringar i handlingsplanen bedöms inte behövas i detta läge eftersom den kommer ersättas av en

Program	Måluppfyllelse	Program som styrsignal
	<p>Åtgärden är på grund av pågående arbete med planprogrammet inte möjlig att genomföra. Åtgärden under målområde 3 är påbörjad och arbetet löper enligt plan.</p>	<p>vattentjänstplan för vilken arbete med framtagandet av är pågående.</p>
<p>Handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv</p>	<p>Uppföljningen visar att flera aktiviteter pågår eller har genomförts under året medan några aktiviteter inte har genomförts som planerat. Exempelvis hölls en dialogkonferens under 2022 enligt planering utifrån beslutad aktivitet i handlingsplanen. Under 2021 arbetades intensivt med ett kommungemensamt digitalt system. Arbetet har stoppats och ett omtag i frågan kring upphandling av system ligger nu hos IT-staben.</p>	<p>Programmet löper ut nästa år och det utvärderas därför under hösten 2022 och utvärderingen bör vara klar innan årsskiftet. Programmet ska revideras vart femte år vilket innebär att ett arbete kring detta kommer präglade större delen av 2023 utöver de delar i programmet som löper på utifrån tidigare styrning. Utvärderingen och det kommande revideringsarbetet kommer ge svar på om styrningen varit tillräcklig och riktig men det går inte att besvara rättvist innan dessa moment är klara.</p>
<p>Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021</p>	<p>Nämnder och bolagsstyrelser har bidragit och genomfört aktiviteter utifrån effektmålen sedan våren 2020 och fortsätter med arbetet under år 2022.</p> <p>Några åtgärder är dock ännu inte genomförda, delvis som en följd av pandemin. Ytterligare arbete med styrningen och utvecklingen av samverkan krävs för att få fullt genomslag av handlingsplanens effektmål.</p>	<p>Handlingsplanen för Gränby och Kvarngärdet under åren 2020–2022 har inneburit en start på ett utökat trygghetsarbete i området, vilket ger förutsättningar för en fortsatt positiv utveckling mot effektmålen. Arbetet med att uppnå effektmålen är på väg framåt, men de delaktiga aktörerna ser att det finns fortsatta utvecklingssteg att ta för att öka tryggheten och stärka området.</p> <p>Bedömningen är att det är möjligt att fortsätta i annan styrning inför framtiden, men att handlingsplanen för förlängas tills ett beslut om koncept för områdesarbete utifrån program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete tas.</p>
<p>Kulturpolitiskt program</p>	<p>Arbetet löper enligt plan men vissa åtgärder är försenade och fortsatt arbete är nödvändigt.</p>	<p>Det kulturpolitiska programmet har inget slutdatum och utgör ett viktigt stöd för styrningen och utvecklingen av kulturområdet. Bedömningen är att programstyrningen är ändamålsenlig och att innehållet i programmet är relevant även under kommande år. Uppsala kommuns ambition om att bli Europeisk kulturhuvudstad ökar behovet av en tydlig styrning inom kulturpolitikområdet. Handlingsplanen gäller till och med år 2023. Vissa åtgärder genomförs under 2022 och bedömningen är att alla åtgärder kommer att vara genomförda under 2023. En ny handlingsplan bör därför tas fram och beslutas under 2023 inför 2024.</p>
<p>Landsbygdsprogram 2017–2023</p>	<p>Under perioden 2017–2022 har kommunens arbete med landsbygderna förstärkts genom en rad insatser inom de</p>	<p>Landsbygdsprogrammet bedöms behandla aktuella målformuleringar men förutsättningar för landsbygderna har successivt ändrats</p>

Program	Måluppfyllelse	Program som styrsignal
	<p>målområden som nämns nedan. Det återstår dock en hel del arbete inom respektive målområde. Implementeringen av programmet och handlingsplanen behöver stärkas och prioriteras högre inom nämnder och bolag.</p>	<p>sedan 2016, då arbetet med Landsbygdsprogrammet inleddes. En revidering behövs därför såväl av val av utvecklingsområden och innehållet i utvecklingsområdena. Tidsperioden för programmet går ut vid årsskiftet 2023/2024 och därför föreslås arbetet med revidering ske under 2023. Även handlingsplanen föreslås att uppdateras under 2023. Flera andra program som påverkar landsbygderna har beslutats om efter Landsbygdsprogrammets ikraftträdande varför en synkning mot dessa också behövs.</p>
<p>Medborgarlöfte Uppsala resecentrum 2020–2023</p>	<p>Arbetet med att resecentrum ska vara en trygg och säker mötesplats för alla i Uppsala löper på enligt plan. De åtgärder och aktiviteter som finns framtagna i åtgärdsplanen arbetas det kontinuerligt med och är i mångt och mycket en del av det polisiära och kommunala linjearbetet. Dock är det viktigt att ständigt anpassa och utveckla insatser och åtgärder utifrån nya uppkomna problembilder vilka även omhändertas inom ramen för EST-arbetet.</p>	<p>Utifrån måluppfyllelsen finns behov av styrning inom området kvar och medborgarlöftet bör finnas kvar med de mål och åtgärder som finns planerade.</p>
<p>Miljö- och klimatprogram</p>	<p>En kvalitativ bedömning av måluppfyllelsen visar att många goda insatser görs, men att arbetet behöver intensifieras för att nå målen. Omfattande åtgärder krävs för att nå målen om 10–14 procents minskning av växthusgasutsläppen per år. Vissa etappmål bedöms kunna nås med nuvarande utveckling, medan andra kräver att indikatorer, uppföljning och åtgärder utvecklas för att målen ska nås. Målet om 100 procent ekologisk mat år 2023 bedöms inte kunna nås, och förändringar i styrningen föreslås därför.</p>	<p>Miljö- och klimatprogrammet säkerställer långsiktig styrning av kommunens miljö- och klimatarbete, och är en viktig del av kommunens arbete för hållbar utveckling. Effekten av programmets revidering och åtgärderna i handlingsplanen kan utvärderas först 2023. Bedömningen är att många goda insatser görs, men att arbetet behöver intensifieras för att nå målen. För etappmål 5 krävs en förändring av nivån i styrningen för att kunna nå målet.</p>
<p>Näringslivsprogram</p>	<p>Nämnder och bolagsstyrelser bidrar till måluppfyllelse enligt plan.</p> <p>Arbetet för att skapa goda förutsättningar för fler jobb och fler företag och därmed ekonomisk hållbarhet är långsiktigt och pågår enligt plan.</p> <p>De åtgärder som finns i handlingsplanen är påbörjade och näringslivsfrågor har fått stort fokus i stora delar av</p>	<p>Vissa delar i näringslivsprogram och handlingsplan som berör områden kring service, bemötande, utveckling och kommunikation har styrning även från Mål och budget och andra styrdokument vilket bör beaktas vid en revidering. Det är dock av vikt att behålla dessa mål och åtgärder då näringslivsprogram och handlingsplan i hög grad utgår från näringslivets synpunkter på vad kommunen bör prioritera för näringslivsutveckling och är en del av en helhet.</p>

Program	Måluppfyllelse	Program som styrsignal
	kommunkoncernen, mycket i relation till aktiviteter kring omstart, utveckling och lösningar relaterade till pandemin.	Handlingsplanen föreslås revideras inför 2024.
Program för elitidrott	Arbetet pågår enligt plan. Framsteg har gjorts och utveckling inom programområdet sker i rätt riktning.	Frågor kring elitidrott är en angelägenhet för flera av Uppsala kommuns nämnder och bolagsstyrelser. Trots att idrotten inte är ett lagstadgat område har den ett stort medialt tryck och tillför stort värde för Uppsalas varumärke vilket också tillför fler besökare och därmed ökar näringslivets tillgångar. Det finns ett behov att flytta ansvaret för program och handlingsplan till kommunstyrelsen utifrån elitidrottens stora värde ligger i Uppsala som varumärke samt den ekonomiska bäring den innebär för kommunen.
Program för krisberedskap 2020–2023	Det pågående enskilda och gemensamma arbetet inom programmet och de planerade åtgärderna som finns förväntas vara tillräckligt för att uppnå lagkrav, överenskommelser samt kommunens övergripande mål vad gäller krisberedskap.	Programmets mål och inriktningar behöver bli mer tydliga i nämndernas och bolagens verksamhetsplanering för att fortsättningsvis säkerställa måluppfyllelse och kommande arbete med krisberedskap och civilt försvar. Det finns också ett behov av att varje nämnd och bolagsstyrelse tar fram en flerårig utbildnings- och övningsplan för de egna verksamheterna.
Samverkansöverenskommelse med polisen 2020–2023	Arbetet med att skapa en fördjupad samverkan för att minska brottsligheten och öka tryggheten i alla delar av Uppsala pågår enligt plan genom de olika insatser och fokusområden som nämns i aktualitetsbedömningen. Dock är det viktigt att ständigt förändra och utveckla insatser och åtgärder utifrån samhällets förutsättningar och nya uppkomna problembilder.	Överenskommelsen ligger i fas med det nya lagförslaget som förespråkar överenskommelser med aktuella aktörer i arbetet med brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder. Överenskommelsen reglerar även resurser i samverkan med externa parter som är en viktig aspekt. Utifrån måluppfyllelsen finns behov av styrning inom området kvar och samverkansöverenskommelsen bör finnas kvar med de mål och åtgärder som finns planerade. Tack vare överenskommelsens utformning finns utrymme att anpassa resurser till förändrade problembilder.
Vattenprogram för Uppsala kommun	Den samlade bedömningen är att de berörda nämnderna och bolagsstyrelsen arbetar med åtgärderna enligt plan, även om tidplanen för ett antal åtgärder kommer att behöva skjutas framåt. En fåtal åtgärder har ännu inte påbörjats.	Vattenprogrammet och handlingsplanen fortsätter vara aktuella och relevant mot bakgrund av de omvärldsförändringar som har skett och sker. Vattenprogrammets styrning bedöms inte vara i behov av förändring, men däremot bör handlingsplanen anpassas efter Vattenmyndighetens nya åtgärdsprogram. Då handlingsplanens giltighetstid löper till årsskiftet 2022–2023, finns ett behov av att ersätta denna med en ny handlingsplan. I den nya handlingsplanen bör ej slutförda åtgärder ingå med reviderade genomförandetider, liksom nya

Program	Måluppfyllelse	Program som styrsignal
		åtgärder utifrån vattenprogrammets målområden.

Program och handlingsplaner som föreslås revideras

Handlingsplan för trafikbuller 2021–2023

Eftersom ett nytt åtgärdsprogram enligt förordning om omgivningsbuller ska fastställas senast två år efter bullerkartläggningen 2022 kommer Handlingsplan för trafikbuller att behöva revideras under 2023–2024. Behov av förändringar och åtgärdstakt bedöms kunna hanteras i samband med revideringen.

Handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv

Programmet löper ut nästa år och det utvärderas därför under hösten 2022 och utvärderingen bör vara klar innan årsskiftet. Programmet ska revideras vart femte år vilket innebär att ett arbete kring detta kommer prägla större delen av 2023 utöver de delar i programmet som löper på utifrån tidigare styrning. Utvärderingen och det kommande revideringsarbetet kommer ge svar på om styrningen varit tillräcklig och riktig men det går inte att besvara rättvist innan dessa moment är klara.

Handlingsplan för kulturpolitiskt program

Handlingsplanen gäller till och med år 2023. Vissa åtgärder genomförs under 2022 och bedömningen är att alla åtgärder kommer att vara genomförda under 2023. En ny handlingsplan bör därför tas fram och beslutas under 2023 inför 2024.

Landsbygdsprogram 2017–2023

Landsbygdsprogrammet bedöms behandla aktuella målformuleringar men förutsättningar för landsbygderna har successivt ändrats sedan 2016, då arbetet med Landsbygdsprogrammet inleddes. En revidering behövs därför såväl av val av utvecklingsområden och innehållet i utvecklingsområdena. Tidsperioden för programmet går ut vid årsskiftet 2023/2024 och därför föreslås arbetet med revidering ske under 2023. Även handlingsplanen föreslås att uppdateras under 2023. Flera andra program som påverkar landsbygderna har beslutats om efter Landsbygdsprogrammets ikraftträdande varför en synkning mot dessa också behövs.

Miljö- och klimatprogram

I Miljö- och klimatprogrammet behöver utsläppssiffror justeras i enlighet med förändringar i klimatuppföljningen, se förslag till ändringar i bilaga 1 till aktualitetsbedömningen för programmet. För etappmål 5 krävs en förändring av nivån i styrningen för att kunna nå målet. Därför föreslås en förändring av etappmål 5 till följande: Livsmedel inköpta av verksamheter finansierade av Uppsala kommun utgörs 2026 av 70 procent ekologiska livsmedel. Därefter ska andelen ekologiskt fortsatt öka varje år fram till 2030. Klimatpåverkan ska vara högst 1,25 kilo CO₂e per kilo inköpt livsmedel år 2030.

Program för elitidrott

Det finns ett behov att flytta ansvaret för program och handlingsplan till kommunstyrelsen utifrån elitidrottens stora värde ligger i Uppsala som varumärke samt den ekonomiska bäring den innebär för kommunen.

Handlingsplan för näringslivsprogram

Vissa delar i näringslivsprogram och handlingsplan som berör områden kring service, bemötande, utveckling och kommunikation har styrning även från Mål och budget och andra styrdokument vilket bör beaktas vid en revidering. Det är dock av vikt att behålla dessa mål och åtgärder då näringslivsprogram och handlingsplan i hög grad utgår från näringslivets synpunkter på vad kommunen bör prioritera för näringslivsutveckling och är en del av en helhet. Handlingsplanen föreslås revideras inför 2024.

Handlingsplan för vattenprogram för Uppsala kommun

Handlingsplanen bör anpassas efter Vattenmyndighetens nya åtgärdsprogram. Då handlingsplanens giltighetstid löper till årsskiftet 2022–2023, finns ett behov av att ersätta denna med en ny handlingsplan. I den nya handlingsplanen bör ej slutförda åtgärder ingå med reviderade genomförandetider, liksom nya åtgärder utifrån vattenprogrammets målområden.

Program som föreslås upphävas

Kommunfullmäktige beslutade i januari 2022 (§ 21) om Åtgärdsprogram för kvävedioxid, Uppsala kommuns handlingsplan för luftkvalitet för perioden 2022–2027. Det äldre Åtgärdsprogram för bättre luftkvalitet, beslutat av kommunfullmäktige den 24 maj 2014 (§ 136), föreslås därför upphävas.

Förvaltning eller nämnd
Rapport

Datum:
2022-10-21

Diarienummer:

Handläggare:
Isidora Karydakis

Version/DokumentID:

Aktualitetsbedömning av Avfallsplan 2014-2022

Bakgrund

Avfallsplanen antogs av kommunfullmäktige april 2014 och är ett viktigt styrdokument i Uppsala kommuns strävan mot en långsiktigt hållbar miljö. Avfallsplanens två målområden handlar om att avfallet utgör en resurs och att kommuninvånarnas förutsättningar ska vara styrande för avfallshanteringen. Avfallsplanens mål syftar bland annat till att öka återanvändning och materialåtervinning, minska mängden felsorterat avfall, öka medborgarnas delaktighet i avfallshanteringen, minska den negativa miljöpåverkan från nedlagda deponier samt förbättra arbetsmiljö och service. Samtliga nämnder och bolag ska sträva efter att uppfylla avfallsplanens mål. Ansvariga nämnder och bolag ska dessutom upprätta handlingsplaner för att uppfylla sina mål.

Uppsala kommuns nuvarande avfallsplan gäller för åren 2014–2022, och under 2020 påbörjades arbetet med framtagandet av kommande avfallsplan som ska börja gälla 2023. Den nya avfallsplanen antogs av Uppsala kommuns kommunfullmäktige den 2022-09-19, se §322 från protokollet. Avfallsplanen utgörs av ett program med syfte, mål och indikatorer med målvärden, och en handlingsplan med åtgärder. Ambitionen är att den nya avfallsplanen ska bidra till cirkulär ekonomi genom mål och åtgärder som utgår från nationella och kommunala mål samt strategier och planer.

Uppföljningsunderlag

Under 2021 har de nämnder och bolag som har aktiva mål och aktiviteter i avfallsplanen fått redovisa måluppfyllelsen i skrift. Uppsala Vatten och Avfall AB har enligt sitt ägardirektiv uppdraget att följa upp Avfallsplanen för hela Uppsala kommun. Måluppfyllelse sker med hjälp av berörda aktiviteter som tilldelats till målen och ansvarsområdet visas tydligt intill varje mål för berörd aktör.

Måluppfyllelse

Avfallsplanen innehåller 85 huvudmål och aktiviteter, varav 26 av dessa är huvudmål. Generellt bidrar nämnder och bolagsstyrelser för att, enligt plan, uppnå de satta målen i avfallsplanen och fram till 2022 är det 47 mål och aktiviteter som är aktiva, varav 20 av dessa är huvudmål. De kvarvarande aktiva aktiviteterna är framtagna för att kunna nå huvudmålen fram till 2022.

Under 2023 ska avfallsplanens slutuppföljning genomföras.

Programmet eller handlingsplanens styrning

Programmet löper ut under nuvarande år och under 2023 kommer en slutuppföljning genomföras. Slutuppföljningen kommer ge oss svaret på om styrningen har varit tillräcklig för att nå programmets huvudmål.

En ny avfallsplan har tagits fram och kommer ersätta nuvarande. Den börjar gälla 2023.

Förslag till beslut

Ej aktuellt då programmet har nått sitt slutår.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Köns- och barnkonsekvenser

Det föreligger inga förändrade effekter på kvinnor, mäns eller barn situation.

Ansvarig nämnd
Programrapport

Datum:
2022-10-18

Diarienummer:

Handläggare:
Elin Blume

Aktualitetsbedömning av program och handlingsplan Bostad för alla

Bakgrund

Uppsala kommuns program för bostadsförsörjningen 2021–2024 med tillhörande handlingsplan utgör kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen i enlighet med lagen om kommunens bostadsförsörjningsansvar. Program och tillhörande handlingsplan *Bostad för alla*, antogs av kommunfullmäktige i juni 2021.

En ny paragraf i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar träder i kraft 1 oktober 2022. Den innebär att kommuner ska analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden och att underlagsmaterial till denna analys kan hämtas från Boverket. Detta gäller för program som antas efter att paragrafen har trätt i kraft. Eftersom Uppsala var första kommun i Sverige att göra en sådan analys redan år 2019 uppfyller *Bostad för alla* redan de nya lagkraven.

Förslag på helt ny bostadsförsörjningslag har remissbehandlats (SOU 2022:14) och bereds nu i Regeringskansliet.

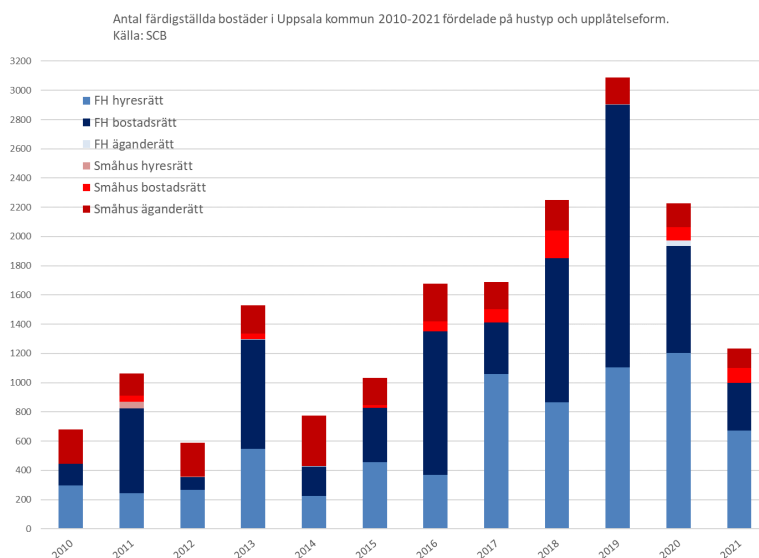
Måluppfyllelse

Uppföljningsunderlag

Utifrån flera av de indikatorer som arbetats fram för att kunna följa bostadsläget i Uppsala lämnas nedan en kort sammanfattning.

Sett över de senaste fem åren har antalet färdigställda bostäder i genomsnitt uppnått drygt 2 000 bostäder per år, vilket ligger inom målnivån att planera för ett bostadsbyggande mellan 2 000–3 000 bostäder årligen. Sett till de senaste fem åren har andelen hyresrätter utgjort nästan hälften av bostadsbyggandet och andelen småhus har utgjort 14 procent. Antalet färdigställda hyresrätter och studentbostäder som beviljats statligt investeringsstöd och därmed kunnat hyras ut till en relativt lägre hyra

uppgår till drygt 1 300 sedan år 2000 då det första projektet i Gunsta blev inflyttat. Ytterligare drygt 2 000 hyresrätter har beviljats eller ansökt om statligt investeringsstöd innan förordningen upphörde vid årsskiftet.

Diagrammet visar antal färdigställda bostäder i Uppsala kommun under åren 2010–2021 uppdelat på hustyp och upplåtelseform.

Antalet möjliga bostäder i planreserven var vid årsskiftet drygt 7 400 bostäder. Under de första åtta månaderna 2022 beviljades bygglov för drygt 1 300 bostäder i Uppsala, vilket inte skiljer sig nämnvärt mot tidigare år. Men det kan dröja längre innan byggstart sker. Med största sannolikhet kommer det att ske en avmattning i antal påbörjade bostäder framöver. Läget på bostadsmarknaden nationellt är i nuläget svårbedömt. Kraftigt ökande priser på byggmaterial, stigande räntor och ökande driftskostnader för bygg- och bostadsaktörer i kombination med att hushållen får mindre kvar i plånboken påverkar kommande bostadsbyggande likväl som det kommer att påverka hushållens möjlighet till ett godtagbart boende. Lägre byggtakt i Uppsala kan försvåra för hushåll som vill flytta till kommunen eller för de som önskar byta sitt boende när livssituationen förändras. Nationellt görs bedömningar att byggtakten kommer att minska med 30–40 procent, hur djup och hur långvarig avmattningen blir i Uppsala är oklar.

Det genomsnittliga kvadratmeterpriset för bostadsrätter och priser för småhus i kommunen har minskat sedan början på året.

Antalet förmedlade hyresrätter har ökat för varje år sedan bostadsförmedlingen inrättades, år 2021 förmedlades över 6 000 bostäder enbart i Uppsala kommun. Samtidigt har det genomsnittliga antalet år i bostadskön minskat och var förra året i genomsnitt drygt sex år för en ordinarie hyresrätt. Kötiden är som längst för bostäder med lägre hyresnivåer. Nyproducerade bostäder, som vanligen har en högre hyra, går i vissa lägen att tillträda med få ködagar. Det finns tendenser till en viss mättnad i efterfrågan av hyresrätter i det högre hyressegmentet där annonser i betydligt högre utsträckning behöver ompubliceras för att bostaden ska bli uthyrd.

Vanligen är det längre kötid för de större hyresrätterna om fyra rum eller fler, vilket kan förklaras av att det förmedlas flest bostäder om två rum följt av tre-rumsbostäder och en-rumsbostäder. För att få en studentbostad är den genomsnittliga kötiden drygt tre år. För att få tillgång till ett studentboende i korridor är kötiden som kortast, särskilt under mitten av vårterminen. De senaste åren har det förmedlats ungefär 100 seniorbostäder per år med en genomsnittlig kötid om drygt nio år. Till de knappt 300 förmedlade ungdomsbostäderna var den genomsnittliga kötiden under 2021 fyra år.

Utöver antalet ködagar till en hyresrätt tillämpar hyresvärdarna olika inkomstkrav och även andra tillträdeskrav. Uppsalahem, som svarar för drygt hälften av de bostäder som förmedlas av bostadsförmedlingen, tillämpar inget inkomstkrav för merparten av sina bostäder. Men styrelsen för Uppsalahem beslutade i december 2021 om en förändrad uthyrningsriktlinje som innebär att de nu återinfört ett inkomstkrav för nybyggda hyresrätter i vissa områden. Konsekvenser av denna förändring kommer att utvärderas vid slutet av året. Av de privata hyresvärdarna tillämpar merparten inkomstkrav motsvarande Kronofogdens normalbelopp. Några hyresvärdar tillämpar inkomstkrav på 2–4 gånger årshyran och några tillämpar differentierade krav för olika delar av beståndet. Sammantaget är det nu allt fler privata hyresvärdar som tillämpar Kronofogdens normalbelopp i stället för schablonmässiga inkomstkrav. För alla bostäder som beviljats statligt investeringsstöd tillämpas normalbeloppet.

År 2019 genomförde kommunen, inom ramen för ett forskningsprojekt, beräkningar över antal hushåll som har en osäker boendesituation, däribland trångbodda. Beräkningar gjordes också över hur många av dessa hushåll som på egen hand kunde finna en bättre lämpad bostad. Någon ny beräkning över antal hushåll som har en osäker boendesituation har inte genomförts. Däremot har data över andel trångbodda hushåll i flerbostadshusbeståndet analyserats. De senaste fem åren har andelen trångbodda hushåll minskat i kommunen som helhet, dock finns stor variation mellan olika områden. Andelen trångbodda är som störst i de mindre bostäderna, drygt 16 procent av de som bor i bostäder om ett rum är exempelvis trångbodda medan andelen är knappt två procent i de större bostäderna om fyra rum.

I dagsläget finns drygt 900 bostäder som hyrs ut i andra hand av kommunen genom ett bostadssocialt kontrakt eller till nyanlända enligt bosättningslagen. En knapp tredjedel utgörs av bostadsrätter medan majoriteten är hyresrätter. Under de senaste tre åren har i snitt 87 kontrakt årligen tagits över av hushållet. Det vill säga cirka 10 procent av kontrakten. Målsättningen är att kommunens bostadssociala kontrakt ska vara jämnt spridda över kommunen, i de områden där det finns hyresrätter. Det innebär att en till två procent av hyresrätterna i ett bostadsområde (NYKO5) ska upplåtas med ett bostadssocialt kontrakt för att täcka behoven och uppnå jämn spridning. I nuläget är det närmre hälften av bostadsområdena som har en lägre andel och nästan lika många som har en högre andel.

Andelen invånare som någon gång under året har ekonomiskt bistånd har succesivt minskat sedan år 2019. Under helåret 2022 beräknas cirka fyra procent av Uppsalas invånare beviljas ekonomiskt bistånd. Kostnader för boendet kan utgöra en del av biståndet. Omkring 38 procent av det ekonomiska biståndet utgörs av kostnader för boendet, en andel som legat på ungefär samma nivå sedan år 2019.

Resultat av uppföljning

Det är flera nämnder och bolag som har ett utpekat ansvar för de olika åtgärderna i Bostad för alla. Arbetet leds och samordnas av Kommunstyrelsen och involverar Arbetsmarknadsnämnden, Socialnämnden, Omsorgsnämnden, Plan- och byggnadsnämnden, Äldrenämnden, Bostadsförmedlingen i Uppsala samt Uppsalahem. Arbetet bedrivs både enskilt och tillsammans bidrar till att nå programmets två målområden.

1. *En ökad blandning av hushåll i olika delar av Uppsala stärker sammanhållning, trygghet och attraktivitet.*
2. *Alla hushåll ska ha möjlighet att efterfråga ett boende som passar livssituationen.*

Nedan följer ett urval av insatser och resultat. För merparten av åtgärderna har ett arbete påbörjats men ännu inte slutförts, för flera av åtgärderna bedrivs arbetet i samverkan mellan förvaltningar och bolag. Åtgärderna syftar till att underlätta för hushåll att efterfråga ett godtagbart boende och att minska gapet som idag finns mellan hushållens möjligheter att efterfråga en bostad och det utbud som finns. Dels genom att bättre nyttja befintliga bostäder dels genom att tillföra ett varierat och brett utbud av nybyggda bostäder som attraherar hushåll i livets olika skeden.

Kommunens markanvisningsinstrument tillämpas för att uppnå mål om ett varierat utbud av bostäder på olika platser. För bästa måluppfyllelse tillämpas mål om vad kommunen vill ska uppnås i stället för att ställa detaljerade krav. På så sätt kan de mest innovativa lösningarna främjas. Här genomförs samverkan och dialog med bostadsmarknadens parter. Under våren genomfördes också en första nätverksträff för större hyresvärdar i Uppsala. Träffen uppskattades och årliga nätverksträffar kommer att genomföras kring olika teman.

För att nå mål om en ökad andel marknära bostäder har en efterfrågeanalys av olika typer av marknära bostäder i den tätare stadsmiljön genomförts. En exempelsamling har tagits fram som kunnat tillämpas i revidering av projektdirektiv för större utbyggnadsområden. Delmålet om att minst 25 procent av de hyresrätter som byggs ska ha en relativt lägre hyra kan bli svårt att uppnå på längre sikt. Flertalet projekt som beviljats statligt investeringsstöd för hyresrätter och studentbostäder med en relativt lägre hyra har tillkommit, drygt 1 300 sedan år 2020, och fler är under pågående byggnation, drygt 600. Ytterligare uppåt 1 500 hyresrätter med relativt lägre hyra finns i projekt som ansökte om statligt investeringsstöd innan stödet upphörde vid årsskiftet. Dessa projekt ligger nu för prövning hos Länsstyrelsen i Uppsala län.

Inflyttning har skett i kommunens första byggemenskap, Gården och efterfrågan finns för ytterligare en byggemenskap. En utvärdering av processen har genomförts som ger bra vägledning inför fortsatt inriktning. För att undersöka efterfrågan och marknaden för delningsboende som ett sätt att minska boendekostnader, klimatavtryck och ökad social sammanhållning har kommunen ingått som part i Uppsalahems projekt *Max 4 Lax*, delningsboende för äldre. Projektet syftar till att undersöka efterfrågan av delningsboende och hur ett sådant kan utformas. Inom Uppsalahem pågår nu projektering för delningsboende för unga och för äldre.

Med mål om en ökad blandning av hushåll i olika delar av Uppsala har ett förslag arbetats fram om justering av portföljmål för att kunna prioritera och styra bostadsprojekt mot ökad social hållbarhet, genom att exempelvis blanda upplåtelseformer. För att kunna se effekter av ökad blandning pågår ett arbete med att utveckla en modell för hur detta mål ska kunna följas upp. Här har ett nära samarbete med forskare vid institutet för bostads- och urbanforskning, IBF, vid Uppsala universitet bidragit till kunskap om blandning. Riktlinjer om var i kommunen vilken typ av bostäder behöver tillskapas för att nå en blandning i såväl tätorter som i staden formuleras också i samband med revidering av kommunens översiktsplan. Ett arbete pågår också för att nå en bättre geografisk spridning av kommunens bostäder som hyrs ut med någon form av bostadssocialt kontrakt.

En åtgärd finns om att utreda en bättre fungerande matchning mellan hushållens behov och utbudet av hyresbostäder. Här pågår ett arbete mellan flera förvaltningar tillsammans med Uppsala bostadsförmedling bland annat kring lämpliga krav gällande inkomst vid förmedling av hyresrätter som kan ställas på byggaktörer i samband med markanvisning. Bostadsförmedlingens aktiva arbete har bidragit till att

fler hyresvärdar sett över sina inkomstkrav. En metodik och avtalsformulering har också arbetats fram inom markanvisningsprocessen för att säkra att minst hälften av hyresrätterna vid nybyggnation på kommunens mark förmedlas via bostadsförmedlingen.

För att kunna generera bättre prognoser över behov och efterfrågan av olika former av specialbostäder pågår en inventering och beräkning av antalet studentbostäder och antalet bäddar i dessa tillsammans med kommunens studentbostadsaktörer inom studentbostadsforum. Denna kartläggning ska utgöra en grund för fortsatt metodutveckling för behovs- och efterfrågeprognoser för studentbostäder. För bättre kunskap om äldres bostadsbehov har en omfattande enkätundersökning om hur äldre bor och vill bo framöver genomförts. Analysen visar att merparten äldre bor bra och inte planerar att flytta. För de som önskar förändra sitt boende finns nu ett underlag som kommer ligga till grund för att utveckla fler boendeformer och lösningar som passar fler äldre. För att säkerställa behovet av bostäder till personer med särskilda behov finns nu en tilläggs-text i mallen för markanvisningar som förbinder ett bostadsbolag att erbjuda kommunen förtur, till minst tio procent av de bostäder som byggs, till bostadssociala ändamål.

I kommunen finns över 115 000 bostäder. Det årliga bostadstillskottet utökar beståndet med cirka två procent årligen. För att fler ska kunna bo bra finns en åtgärd som handlar om att skapa incitament för ett effektivare nyttjande av det befintliga bostadsbeståndet. Här är kommunen part i ett Vinnovafinansierat projekt för att belysa det befintliga beståndets potential, såväl i flerbostadshusbeståndet som i småhusbeståndet. "Dela bostad - hem för fler, partnerskap om testbädd för delande och minskad ensamhet i det befintliga bostadsbeståndet i Uppsala".

Programmet och handlingsplanens styrning

Enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska varje kommun anta riktlinjer för bostadsförsörjningen. I Uppsala kommun används namnen Program för bostadsförsörjningen med tillhörande handlingsplan. I lagen finns ett antal innehållskrav likväl som krav på formerna för framtagandet. Detta innebär bland annat att riktlinjer för bostadsförsörjning måste antas av kommunfullmäktige minst en gång per mandatperiod.

De frågor som har tydlig koppling till den fysiska planeringen och var i geografin bostäder ska tillskapas, kan till del lyftas över i översiktsplanen. I det pågående arbetet med revidering av kommunens översiktsplan arbetas delar av bostadsförsörjningsfrågorna in, det vill säga frågor som har tydlig koppling till geografin. Förslag till en ny bostadsförsörjningslag håller på att beredas i Regeringskansliet och beroende på utfall kan det påverka vilka frågor som kan flyttas över till en översiktsplan.

Förslag till beslut

Ej aktuellt då program och handlingsplan fortsatt bedöms vara aktuella.

Ansvarig nämnd
Programrapport

Datum:
2022-10-13

Diarienummer:

Handläggare:
Maria Thomtén

Aktualitetsbedömning av Energiprogram 2050

Bakgrund

Energiprogram 2050 antogs år 2018 och beskriver Uppsala kommuns vision för den långsiktiga utvecklingen av energisystemet i Uppsala. Energiprogrammet är en hörnsten i arbetet med att göra Uppsala klimatneutralt år 2030 och klimatpositivt senast år 2050.

Lagen (1977:439) om kommunal energiplanering ställer krav på att kommunen ska ha en energiplan, och Uppsala kommun uppfyller det genom Energiprogram 2050. Ett flertal etappmål i Miljö- och klimatprogrammet är energi- och transportrelaterade med en målhorisont på 2030. Energiprogrammet tar sikte på systemförändringar som bedöms nödvändiga på längre sikt.

Energiprogram 2050 innehåller tre tillståndsmål för 2050:

- Sammankopplade samhällssystem ger synergivinster
- Resurseffektiv energiförsörjning med högt nyttjande av lokala resurser och slutna kretslopp
- Tillgängligt, tryggt, jämlikt och integrerat energisystem

Därtill beskriver energiprogrammet ett antal strategiska insatsområden – kallade genomförandestrategier – som innehåller de insatser som behövs för att tillståndsmålen ska kunna uppnås. I programmet listas totalt 45 insatser varav 9 just nu är integrerade i verksamhetsplaner.

Energiprogrammet kopplar till flera av målen i agenda 2030. Framför allt berör programmet mål 7 ”hållbar energi för alla”, mål 9 ”hållbar industri, innovationer och infrastruktur”, mål 11 ”hållbara städer och samhällen” och mål 13 ”bekämpa klimatförändringarna”.

Inom energiområdet pågår för tillfället omfattande debatt och arbete gällande klimatomställning genom elektrifiering av industri och transporter, utfasning av fossila bränslen, behov av planerbar elproduktion och lagring, höga och varierande elpriser,

den europeiska energikrisen samt beredskapsfrågor som lyfts med anledning av kriget i Ukraina. De stora utmaningarna relaterat till energiomställningen är dock ungefär desamma i dagsläget som år 2018 då programmet antogs.

Måluppfyllelse

Uppföljningsunderlag

Energiprogram 2050 anger att programmet vart fjärde år ska följas upp i sin helhet. En fördjupad uppföljning av Energiprogram 2050 har därför genomförts under 2022 i syfte att avgöra om programmet är aktuellt och tillhandahåller tillräcklig och ändamålsenlig styrning samt undersöka sätt att öka genomförandetakten. Uppföljningen omfattar kartläggning av kommunens styrsignaler inom energiområdet, omvärldsbevakning samt dialog med närmast berörda intressenter inom kommunkoncernen. Därtill har en övergripande statusgenomgång gjorts för alla de 45 insatser som programmet listar. För de insatser som är åtgärder i Hypergene har rapportering från nämnder och bolag givit en lägesbild, för övriga insatser har direktkontakt hållits med nyckelaktörer både inom och utanför kommunorganisationen.

Resultat av uppföljning

- Nämnder och bolagsstyrelser bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Den fördjupade uppföljningen av Energiprogram 2050 visar att ett gediget arbete kring energisystemets omställning äger rum i stor utsträckning, både internt inom kommunen och externt hos andra aktörer. Konkreta initiativ i riktning mot programmets tillståndsmål implementeras löpande och samverkan inom området är därtill god. Arbete pågår inom de flesta av de 45 insatser som programmet omfattar.

I uppföljningen har framkommit några utmaningar kring programmet, exempelvis bristen på kvantitativa mål och indikatorer, avsaknad av en tydlig koppling mellan visionära mål och konkreta aktiviteter, att det saknas utpekat ansvar och tidssättning för insatserna samt svårigheter att fullt ut tolka programmets innebörd i alla avseenden. Framför allt förefaller tillståndsmål 1 ”sammankopplade samhällssystem ger synergivinster” skapa utmaningar då målet kan tolkas olika skarpt.

Programmet dock ger stöd och riktning genom en långsiktig vision för energiområdet, och är därtill i huvudsak i fas med omvärldsutvecklingen. Kommunens verksamheter arbetar aktivt i riktning mot programmets mål. De flesta av de kommunala bolagen som är stora energianvändare arbetar systematiskt och kontinuerligt med energieffektivisering och -optimering och har i vissa fall också egna mål och strategier inom energiområdet. Flera kommunala bolag har också solcellsinstallationer på sina fastigheter. Därtill finns exempel på konkreta initiativ från kommunens verksamheter inom energiområdet så som ett aktivt arbete med cirkulär ekonomi, installation av batterilager i kombination med solceller, utfasning av fossil plast samt fossila transporter, ökat byggande i trä, biogasproduktion samt utredning av vätgasproduktion för att endast nämna ett fåtal.

Programmet eller handlingsplanens styrning

Den fördjupade uppföljningen av Energiprogram 2050 visar att mål och åtgärder är aktuella och att programmet tillhandahåller tillräcklig och ändamålsenlig styrning. Därmed behöver programmet inte kompletteras med ytterligare styrning i dagsläget.

De utmaningar som framkommit inom uppföljningen behöver hanteras genom bland annat förändrade arbetssätt, ökat fokus på programmets genomförande samt ökad kommunikation och samverkan både inom och utanför kommunkoncernen.

Hållbarhetsavdelningen har därför i samband med uppföljningen påbörjat en översyn av arbetssätt och processer inom energiområdet och även inlett en förändring av dessa. Detta har bland annat resulterat i implementeringen av ett kommuninternt nätverk för klimat- och energifrågor samt ett fokuserat arbete inom solenergiområdet genom en mötesserie med närmast berörda kommunala bolag. Under kommande år kommer avdelningens arbete inriktas på genomförandet av programmets insatser i nära samverkan övriga berörda aktörer. Arbetssätt och processer behöver samtidigt ständigt utvecklas för att kommunen på ett bra sätt ska kunna bidra i arbetet med globala, nationella, regionala och lokala utmaningar inom energi- och klimatområdet.

Förslag till beslut

Förslag till beslut

- Att inga förändringar föreslås kring Energiprogram 2050.

Kommunledningskontoret
Rapport

Handläggare:
Ida Wiking

Datum:
2022-10-21

Diarienummer:

Version/DokumentID:

Aktualitetsbedömning av Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030

Bakgrund

Sedan 2018 har kommunen haft handlingsplaner för Gottsunda och Valsätra. Den första handlingsplanen ”Handlingsplan för Gottsunda/Valsätra” gällde under 2018-2020 och arbetet avrapporterades under våren 2021 i ”Slutrapport för Handlingsplan för Gottsunda/Valsätra” (KSN-2018-0108).

I samband med beslut om slutrapporten fattade kommunstyrelsen beslut om en fortsatt handlingsplan, ”Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030” (KSN-2021-01455). Den nuvarande handlingsplanen innehåller fem övergripande mål som samspelar med Agenda 2030, kommunens inriktningsmål och redan uppsatta mål inom stadsbyggnadsprojektet för Gottsundas utveckling. Handlingsplanen innehåller sedan fyra prioriterade teman som bygger vidare på de fokusområden som fanns i den första handlingsplanen. Mål och prioriterade teman presenteras och följs upp i en särskild uppföljningsrapport om arbetet som håller på att tas fram, *Rapport om Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030 – nuläge och uppföljning*.

Uppföljningsunderlag

Uppföljningen baseras på statistik och undersökningar där ett antal indikatorer valts ut för att följa hur området utvecklas över tid. En djupintervjustudie genomfördes 2020 där 75 boende och verksamma i Gottsundaområdet intervjuades. En enkät om upplevelsen av samverkan har även genomförts under 2022. Resultat och trender från dessa underlag presenteras i uppföljningsrapporten som är under framtagande.

Handlingsplanen innehåller inga åtgärder utan aktiviteter identifieras och genomförs löpande och förändras utifrån behov, utmaningar och prioriteringar. Information om pågående arbete för att uppnå handlingsplanens mål har därför samlats in på två sätt:

- Särskild fråga till samtliga nämnder och bolagsstyrelser där frågan var ”Hur har nämnden eller bolagsstyrelsen bidragit till förflyttning enligt målen i Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030?”
- Löpande information och avstämning genom den samordningsgrupp som är knuten till handlingsplanen, där ett antal förvaltningar och bolag ingår

Måluppfyllelse

Uppföljningen visar att ett omfattande arbete pågår för att bidra till förflyttning enligt handlingsplanens mål, och att relevanta nämnder och bolagsstyrelser är involverade i arbetet. Bedömningen är därför att nämnder och bolagsstyrelser bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Handlingsplanens fyra prioriterade teman (trygghet, barn och ungas uppväxtvillkor, jobb och företagande samt delaktighet) utgör en fond för behov och analys och därmed uppföljning. En stor mängd insatser genomförs sedan där de flesta av insatserna har bäring på två eller flera av de prioriterade teman. I syfte att tydligare visa vilket arbete som sker inom ramen för handlingsplanen har insatserna därför klustrats i sex arbetspaket. Arbetspaketen visar fokus för arbetet som pågår just nu, och som i sig bidrar till trygghet, goda uppväxtvillkor, jobb och företagande samt ökad delaktighet.

De sex arbetspaketen är:

- Stöd till barn och unga
- Meningsfull fritid
- Stöd till familjer
- Bäcklösa
- Platssamverkan i olika former och på olika platser
- Jobb och studier

Det arbete som ryms inom de sex arbetspaketen är tillsammans mycket omfattande. Samtidigt beskrivs långt ifrån allt arbete som sker dagligen i Gottsunda genom nämnder och bolagsstyrelser grunduppdrag. Förutom att bedriva skola, renhållning, omsorgsverksamhet osv. så finns strukturer såsom SSPF (samverkan skola, socialtjänst, polis och fritid) som ett löpande arbetssätt som fångar upp barn och unga i riskzon i ett tidigt skede. Arbetet med EST, effektiv samverkan för trygghet, är en metodik som ger ett systematiskt arbete med att tillsammans identifiera problembilder och jobba med brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder.

Grunduppdrag som att fördela föreningsstöd är också en del av det samlade arbetet i Gottsunda. Liksom grunduppdrag som inte så ofta lyfts fram särskilt, som hälsoskyddsfrågor och tillsyn av verksamheter där misstänkta oegentligheter rapporteras till andra myndigheter genom myndighetssamverkan.

Stödstrukturerna och nivån på samverkan som finns i Gottsunda just nu är mer utvecklade än de varit tidigare. För att veta om det är rätt insatser som görs behöver resultat och effekter fortsatt mätas över tid, genom olika typer av uppföljningar och utvärderingar. Den ovan nämnda uppföljningsrapporten är relevant för att se hur området i sig utvecklas, utifrån ett samlat arbete under handlingsplanen med en rad olika insatser och samarbeten.

Bedömning

Handlingsplanen har en bred ansats, med mål som står i samklang med andra befintliga mål. Den långa tidshorizonten ger stabilitet och uthållighet, samtidigt som vägen till att nå målet, vilka åtgärder som behövs, kan variera över tid.

Detta bedöms vara en väl avvägd styrning som ger fokus på Gottsundaområdet, men samtidigt flexibilitet och utrymme för att lära och ompröva under hand.

Förslag till beslut

Inga förändringar föreslås. Handlingsplanen har haft ett år av genomförandetid och bedöms fungera väl.

Ekonomiska konsekvenser

Då inga förändringar föreslås medför beslutet heller inga ekonomiska konsekvenser.

Köns- och barnkonsekvenser

Då inga förändringar föreslås medför beslutet heller inga konsekvenser utifrån ett barn- eller jämställdhetsperspektiv.

För att uppnå handlingsplanens övergripande mål 2025 och 2030 liksom de konkretiserade målen inom de prioriterade temaområdena, behöver problem och utmaningar analyseras utifrån både barn- och jämställdhetsperspektiv och insatser spegla kunskap och identifierade lokala behov. Barn och ungas uppväxtvillkor har ett särskilt fokus i handlingsplanen genom att vara såväl ett prioriterat temaområde som del av de övergripande målen.

Kommunstyrelsen

Datum:

Diarienummer:

Programrapport

2022-10-20

Handläggare:

Milena Kraft, Weronica Öhrt

Aktualitetsbedömning av handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun

Bakgrund

Uppsala kommun står bakom Agenda 2030 och de 17 globala utvecklingsmål som antogs av FN och världens länder i september 2015. Globala målen grundas i de mänskliga rättigheterna. De mänskliga rättigheterna har stor påverkan på kommunens verksamheter. Rätten till exempelvis hälsa, bostad, utbildning, arbete, delaktighet och inflytande konkretiseras i mötet mellan kommuner, regioner och invånare. Rätten att inte bli diskriminerad går som en röd tråd i alla konventioner om mänskliga rättigheter och 2020 blev Barnkonventionen – barnens mänskliga rättigheter – lag i Sverige. Syftet med handlingsplanen är att vägleda nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att säkerställa respekten, skyddet för och främjandet av mänskliga rättigheter. Handlingsplanen fokuserar på de områden som behöver utvecklas och ska vara ett stöd för att uppfylla kommunens ansvar för att säkerställa mänskliga rättigheter och motverka diskriminering i kommunens alla verksamheter. Handlingsplanen gäller alla i kommunen och omfattar alla diskrimineringsgrunderna enligt svensk lagstiftning: kön, ålder, funktionsnedsättning, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck.

Måluppfyllelse

Uppföljningsunderlag

Bedömningen baseras på nämndernas och bolagens rapportering av åtgärder i Hypergene relaterade till handlingsplanen. Fokus för bedömningen har legat på åtgärder som taggats med mänskliga rättigheter handlingsplanen. Även

handlingsplanens indikatorer har beaktats men dessa har visat sig svåra att följa upp, dels på grund av ändrad statistikinsamling från SCB, dels på grund av indikatorer som saknar mätbara nyckeltal.

Resultat av uppföljning

Handlingsplanen omfattar fem målområden med fem tillhörande målbilder för 2024. Nedan följer exempel på åtgärder som bidragit till handlingsplanens fyra första målområden följt av en kort samlad bedömning. Målområde 5 redovisas sedan separat.

Målområdena i den samlade uppföljningen och bedömningen är:

Målområde 1: Mänskliga rättigheter i uppdraget som samhällsaktör

Målbild 2024: Uppsala kommun är en öppen och transparent kommun där kommuninvånarnas kunskaper och erfarenheter är en resurs som ska tas tillvara av kommunen.

Målområde 2: Mänskliga rättigheter i uppdraget som demokratiaktör

Målbild 2024: Kommunen är en förebild i arbetet med inkludering och demokratiutveckling.

Målområde 3: Mänskliga rättigheter i uppdraget som välfärdsaktör

Målbild 2024: Uppsala kommun är en öppen och inkluderande kommun fri från alla former av diskriminerande strukturer.

Målområde 4: Mänskliga rättigheter i uppdraget som arbetsgivare

Målbild 2024: Uppsala kommun är en kompetens mänskliga rättigheterskommun.

Inom kommunen bedrivs arbete som relaterar till handlingsplanen för mänskliga rättigheter inom flera olika områden. Inom området främjande av psykisk hälsa och suicidprevention sker arbetet både i den dagliga ordinarie verksamheten och i olika förvaltnings- eller organisationsövergripande samverkansformer. Olika grupper rättigheter och perspektiv bevakas genom representation inom områden som kan beröra relevanta grupper, till exempel i översiktsplanering och arbetet med att uppmärksamma valåret 2022. Samverkan med föreningslivet och civilsamhället har skett på flera olika nivåer och genom olika kanaler och kommunen är aktiv i att bedriva medborgardialoger och delta i möten med brukarråd. Inom kommunikationsområdet har åtgärder genomförts för att underlätta dialog och kommunikation med kommunens målgrupper och innehåller bland annat ett metodstöd för målgruppsanalys och kanalval. Metodstödet ska stödja medarbetare inom kommunen att lära känna sina målgrupper bättre, känna till behov, önskemål och beteendemönster för att kommunicera relevanta budskap och i rätt kanaler för maximal och effektiv spridning och räckvidd. Ett uppdrag att utveckla och öka samordningen mellan AMF, SCF, UBF och VOF har givits till berörda förvaltningar och en strategisk plan är under framtagande. En operativ grupp har ansvar för att implementera framtagna modeller, arbetsätt och verktyg som genom planen hittills har fastställts. Utbildning och kompetensutveckling för chefer inom området är under framtagande.

Samlad bedömning målområde 1-4

I Uppsala kommun bedrivs mycket arbete som relaterar till handlingsplanen för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism, men då det är

relativt få åtgärder som taggas med handlingsplanen är det svårt att följa upp. Sannolikt bedrivs mycket av arbetet under andra uppdrag och inom ramen för verksamhetsplaner och mål och budget. Detta bidrar till måluppfyllelse men hur mycket som styrs av handlingsplanen för mänskliga rättigheter är oklart.

Vid genomgång av handlingsplanens indikatorer konstateras att en uppdatering av mätbara indikatorer behövs.

Målområde 5: Kommunens skyldighet att främja och uppfylla de nationella minoriteternas rättigheter

Nämnder och bolagsstyrelser bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Exempel på genomförda åtgärder är löpande dialog och samråd med minoritetsgrupper, en åtgärds- och aktivitetsplan för finskt förvaltningsområde har tagits fram och implementerats. Kunskap om minoritetspolitiken vävs in i bland annat antidiskrimineringsarbetet och informationsfilmer finns på uppsala.se. Högtider och minnesdagar uppmärksammas varje år.

Bedömning

Mycket görs inom området och arbetet löper på. Då det inte finns något annat styrdokument för att uppfylla de nationella minoriteternas rättigheter bedöms handlingsplanen fylla en viktig funktion. Detta för att säkerställa att Uppsala kommun uppfyller de lagstadgade skyldigheterna gentemot de nationella minoriteterna.

Programmet eller handlingsplanens styrning

Uppföljningen visar att det pågår en hel del arbete som bidrar till handlingsplanens målområden, vilket talar för handlingsplanens styrande effekt. Samtidigt finns mycket annan styrning av politikområdet varför det är svårt att bedöma handlingsplanens specifika styrkraft och eventuella behov av revidering för bättre måluppfyllelse. Genom målområde 5 säkerställs att kommunen uppfyller sina lagstadgade skyldigheter inom minoritetspolitiken. **En djupare analys av handlingsplanens styrkraft och relevans behöver göras.**

Förslag till beslut

Inte aktuellt.

Stadbyggnadsförvaltningen
Rapport

Datum:
2022-10-24

Diarienummer:

Handläggare:
Ida Gottberg

Version/DokumentID:

Aktualitetsbedömning av handlingsplan för trafikbuller

Bakgrund

Handlingsplan för trafikbuller är upprättad av Uppsala kommun i enlighet med förordning (2044:675) om omgivningsbuller. Handlingsplan för trafikbuller förtydligar genomförande och uppföljning av de långsiktiga målen avseende buller som återfinns i översiktsplan 2016 och i kommunens inriktningsmål. Det huvudsakliga syftet med handlingsplanen är att minska kommuninvånarnas exponering för buller. Handlingsplanen gäller för perioden 2021–2023.

Förordningen om omgivningsbuller anger (3 §) att kommuner med mer än 100 000 invånare ska vart femte år kartlagt omgivningsbullret inom kommunen och tagit fram strategiska bullerkartor som visar bullersituationen under det närmast föregående kalenderåret. Vidare anger förordningen (8 a §) att upprättade bullerkartor ska följas av ett förslag till åtgärdsprogram och fastställa det. Programmet ska vara fastställt senast två år efter det att bullerkartorna senast ska ha tagits fram. Handlingsplan för trafikbuller motsvarar åtgärdsprogram för omgivningsbuller enligt förordningen och baseras på Uppsala kommuns bullerkartläggning 2017. Bullerkartläggning 2022 pågår.

Handlingsplanen är relevant för globala målet 11 i Agenda 2030; Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara. Handlingsplanen bidrar särskilt till följande delmål :

- 11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.
- 11.7 Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

Vissa åtgärder i handlingsplanen påverkas av *Åtgärdsprogram för kvävedioxid, Uppsala kommuns handlingsplan för luftkvalitet* som fastställdes av kommunfullmäktige den 31 januari 2022 (§ 21) för perioden 2022–2027.

Uppföljningsunderlag

- Åtgärder i verksamhetsplanering för enhet Trafik & Samhälle inom avdelning Gata, park, natur på Stadsbyggnadsförvaltningen.
- Information om status på pågående anläggningsprojekt på enhet Projekt och anläggning inom avdelning Gata, park, natur på Stadsbyggnadsförvaltningen .

Måluppfyllelse

De flesta åtgärder i handlingsplanen kommer att kunna genomföras inom programperioden 2021–2023. För vissa åtgärder kommer Gatu- och samhällsmiljönämnden att kunna bidra till måluppfyllelse, men kommer att behöva göra mer för att följa handlingsplanens åtgärdstakt samt anpassa åtgärderna utifrån rådande omständigheter.

Åtgärden ”Genomföra bullerskyddsåtgärder för minst 5 skol/förskole/fritidsgårdar med 40 procent eller större andel över riktvärdet” kommer inte att kunna genomföras fullt ut inom programperioden utan behöver förskjutas till 2024-2025. En av orsakerna till förseningar är ökade byggkostnader vilket behöver hanteras i budgetprocessen. De är även oklart om samtliga planerade bullerskärmar kommer att beviljas bygglov. Det finns därför ett behov av att justera vilka skolgårdar som kan vara aktuella för åtgärder, det vill säga om de gårdar som har 40 procent eller större andel över riktvärdet ”tar slut”.

I handlingsplanen finns det beskrivet en ambition att revidera handlingsplanen senast 2022 för att resultat av utredningar ska kunna bli konkreta åtgärder under 2023. Detta har inte genomförts.

I Åtgärdsprogram för kvävedioxid, Uppsala kommuns handlingsplan för luftkvalitet finns åtgärden ”Samordna tolkning av gällande lagstiftning för luftföreningar i planeringen” Det anges att åtgärden kan med fördel genomföras i samband med åtgärden ”Samordna tolkning av gällande lagstiftning för buller i planeringen” i Handlingsplan för trafikbuller. Genomförande för åtgärden i handlingsplan för luftkvalitet är 2023-2024, vilket eventuellt kan medföra att även åtgärden i Handlingsplan för trafikbuller slutförs under 2024.

Bedömning

Eftersom ett nytt åtgärdsprogram enligt förordning om omgivningsbuller ska fastställas senast två år efter bullerkartläggningen 2022 kommer Handlingsplan för trafikbuller att behöva revideras under 2023-2024. Behov av förändringar och åtgärdstakt bedöms kunna hanteras i samband med revideringen.

Förslag till beslut

1. att revidera Handlingsplan för trafikbuller för en ny programperiod 2024-2028

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut bedöms kunna finansieras inom ordinarie verksamhet.

Köns- och barnkonsekvenser

En reviderad handlingsplan för trafikbuller kan komma att minska bullerexponering för barn som vistas på bullerutsatta skol/förskole/fritidsgårdar.

Uppsala vatten och avfall
Rapport

Datum:
2022-11-02

Diarienummer:

Handläggare:
Maria Broström

Version/DokumentID: 1.0

Aktualitetsbedömning av handlingsplan för VA-utbyggnad (2022)

Bakgrund

Enligt Vattenmyndigheterna ska landets kommuner ta fram VA-planer för att säkerställa en god planering för vatten och avlopp i hela kommunen. Framtagandet av en VA-plan i Uppsala kommun har utgått från Havs- och vattenmyndighetens vägledning och förslag på innehåll och omfattning.

Handlingsplanen för VA-utbyggnad anger de åtgärder som är aktuella att utföra för att uppnå en god planering för VA-utbyggnad och VA-utredningar. I handlingsplanen anges de områden som är aktuella för att anslutas till allmänt vatten och avlopp. En utförligare beskrivning av områdena samt vad som påverkar arbetet med VA-utbyggnaden finns att läsa i handlingsplanens bilaga.

Uppföljningsunderlag

Åtgärderna i handlingsplanen följs upp årligen. Handlingsplanen för VA-utbyggnad med dess bilaga VA-utbyggnadsplan kommer under 2023 arbetas in i den vattentjänstplan som blir lagkrav för kommunen att ha gällande från 1a januari 2024

Måluppfyllelse

Åtgärden i målområde 1, strategisk VA-planering är uppfylld genom att kommunens webbkarta som används internt och externt kompletterats med ett lager med de olika områdeskategorierna.

Åtgärderna i målområde 2 är uppfyllda med undantag från sista åtgärden, som på grund av pågående arbete med planprogrammet inte är möjlig att genomföra.

Åtgärden i målområde 3 är påbörjad och går enligt plan.

Bedömning

Handlingsplan för VA-utbyggnad bedöms kunna revideras genom att de åtgärder som är färdigställda kan tas bort från åtgärdslistan.

Några tillägg i handlingsplanen bedöms inte behövas i detta läge eftersom den kommer ersättas av en vattentjänstplan för vilken arbete med framtagandet av är pågående.

Förslag till beslut

- Att revidera handlingsplan för VA-utbyggnad genom att ta bort genomförda åtgärder

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser

Köns- och barnkonsekvenser

Inga köns- eller barnkonsekvenser

Handläggare:
Carl Öhman

Aktualitetsbedömning av Lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun 2018-2023

Bakgrund

Uppsala kommun har tillsammans med kommunens föreningsliv kommit överens om ett antal principer och åtaganden för kommunens gemensamma samhällsutveckling. Överenskommelsen vänder sig till Uppsala kommun, ideella föreningar, sociala företag, trossamfund, stiftelser, ekonomiska föreningar samt andra ideellt engagerade som finns i Uppsala.

Handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv syftar till att säkerställa kommunens genomförande av sina åtaganden i överenskommelsen. Handlingsplanen relaterar till flera av de globala målen. En tydlig och direkt koppling finns till mål 16. Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer, och mål 17. Genomförande och globalt partnerskap. Koppling finns även till mål 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt och mål 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.

Måluppfyllelse

Uppföljningsunderlag

Då programmet löper ut nästa år görs ingen uttömmande bedömning kring måluppfyllelsen. I den mån det görs baseras bedömningen i huvudsak på nämndernas och bolagsstyrelsernas rapportering i hypertext.

Resultat av uppföljning

Uppföljningen visar att flera aktiviteter pågår eller har genomförts under året medan några aktiviteter inte har genomförts som planerat.

Exempelvis hölls en dialogkonferens under 2022 enligt planering utifrån beslutad aktivitet i handlingsplanen.

Under 2021 arbetades intensivt med ett kommungemensamt digitalt system. Arbetet har stoppats och ett omtag i frågan kring upphandling av system ligger nu hos IT-staben.

En samverkansmodell med tvärfunktionella team utifrån frågeområde har skapats.

Riktlinjer för hållbar användning av lokaler och anläggningar, KSN-2020-01611, har antagits.

Programmet eller handlingsplanens styrning

Programmet löper ut nästa år och det utvärderas därför under hösten 2022 och utvärderingen bör vara klar innan årsskiftet. Programmet ska revideras vart femte år vilket innebär att ett arbete kring detta kommer prägla större delen av 2023 utöver de delar i programmet som löper på utifrån tidigare styrning. Utvärderingen och det kommande revideringsarbetet kommer ge oss svaret på om styrningen varit tillräcklig och riktig men det går inte att besvara rättvist innan dessa moment är klara.

Förslag till beslut

Inte aktuellt.

Kommunstyrelsen
Programrapport

Datum:
2022-11-01

Diarienummer:

Handläggare:
Bo Hammerin och Ulrica Holmqvist

Aktualitetsbedömning av Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2022

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade 11 mars 2020 att anta Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet (KSN - 2020 - 00683). Kommunledningskontoret fick samtidigt i uppdrag att leda och samordna arbetet i samråd med förvaltningar, bolag och externa parter samt att ta fram en samordningsstruktur för utveckling av områdets trygghet. Arbetet med den beslutade handlingsplanen har fortskridit från beslutsdatum. Ett beslut om att förlänga handlingsplanen till att gälla för år 2020–2022 togs av Kommunstyrelsen den 24 november 2021. Under våren år 2022 presenterades en uppföljning av arbetet med handlingsplanen till KS (KSN-2020-00683) och beslut antogs gällande:

- **att** uppdra åt kommunledningskontoret att under 2022 utreda och ge förslag på en fortsatt samordningsstruktur för ökad trygghet och utveckling av området.

Ett samordnat utvecklingsarbete har inletts genom insatser och aktiviteter från ett flertal aktörer utifrån satta målsättningar och det finns behov av ett fortsatt arbete med att skapa en långsiktig samordnings- och samverkansstruktur för att fortsätta utveckla området för att öka trygghet, trivsamt närmiljö och goda uppväxtförhållanden för barn och unga.

Handlingsplanens syfte

Handlingsplanens syfte är att genom samordnade insatser stärka säkerheten och tryggheten för dem som bor, verkar och vistas i Gränby och Kvarngärdet. Handlingsplanen visar på ett antal fokusområden med tillhörande effektmål som tillsammans tydliggör inriktning och visar på ambitionsnivån i nödvändiga förändringar.

Det finns behov av samordnade insatser för ökad trygghet i delar av Gränby och Kvarngärdet. Området är i ett skede av en snabb expansion och ombyggnad, vilket för tillfället innebär att vissa områden upplevt en rörig närmiljö. Sammantaget med att området har låg socioekonomisk nivå och en högre brottslighet än genomsnittet i kommunen har detta lett till otrygghet bland de boende. Området har av polisen tidigare bedömts vara i riskzonen för att bedömas som utsatt område enligt deras kriterier.

Fem fokusområden har identifierats för arbetet, samtliga fokusområden har tilldelats ett särskilt effektmål som präglat arbetet.

- **Barn och unga** - Barn och unga i Gränby och Kvarngärdet är trygga och deltar i

fritidsaktiviteter. De når goda studieresultat och har en meningsfull fritid.

- **Trygg närmiljö** - Den fysiska närmiljön i Gränbyområdet bidrar till att förebygga otrygghet, brott samt till säkra skolmiljöer.
- **Samverkan med polisen** - Ökad polisiär närvaro och aktivitet skapar trygghet i området och i skolan.
- **Samhällsengagemang** - Fler bidrar till ett tryggare Gränby och Kvarngärdet.
- **Information och kommunikation** - Bilden av Gränby och Kvarngärdet är nyanserad och kunskap om olika aktiviteter och åtgärder är känd och spridd.

Måluppfyllelse

Uppföljningsunderlag

För att följa utvecklingen av de olika effektmålen har ett antal indikatorer följts upp och kommer fortsatt att följas framåt i arbetet (se bilaga 1). I den utvärdering som

sammanställdes under våren 2022 inkluderades även bredare uppföljning av arbetet utifrån kvantitativa mått, uppföljning av statistik samt kvalitativa mått, så som intervjuer. Utvärderingen (KSN-2020-00683) är även ett stöd för nedan identifierade behov av styrning för fortsatt arbete.

Redovisningen har skett fortlöpande och aktiviteter kopplade till effektmålen har följts upp regelbundet. Vissa justeringar har gjorts på grund av pandemin, vilket lett till förseningar av några åtgärder. Flertalet av de 30 aktiviteterna har påbörjats och avslutas under år 2020–2022. Se bilaga 2.

Resultat av uppföljning

Nämnder och bolagsstyrelser har bidragit och genomfört aktiviteter utifrån effektmålen sedan våren 2020 och fortsätter med arbetet under år 2022. En redovisning av alla aktiviteter samt en uppföljning av arbetet ses i bilaga 2.

Några åtgärder är dock ännu inte genomförda, delvis som en följd av pandemin. Ytterligare arbete med styrningen och utvecklingen av samverkan krävs för att få fullt genomslag av handlingsplanens effektmål. Det finns flera konkreta investeringar och projekt som tagit fart inom ramen för handlingsplanen. I en översiktlig ungefärlig sammanställning uppkommer investeringarna av både social och situationell karaktär, under perioden till över 80 000 000kr (se bilaga 3).

Utifrån uppföljningen av utvalda indikatorer som polisanmälda brott kan en försiktigt positiv trend identifierats gällande en minskning av de totala polisanmälda brotten i området under perioden år 2019 till år 2022, samt en positiv trend gällande en minskning av vissa brottskategorier som exempelvis inbrott och stölder. Se bilaga 1. Utifrån arbetet med EST – Effektiv samordning för trygghet kommer fortsatt utveckling gällande polisanmälda brott att följas per 4 månaders period (tertialanalys) samt på årsbasis (årsanalys).

Utifrån utvärderingen nämnd ovan, identifierades genom intervjuerna ett behov av att tänka större och ta ett bredare grepp, dels geografiskt, dels genom att inkludera ett bredare spektrum av aktörer. Bland annat identifierades ett behov av ett förnyat fokus på fler områden som komplement till handlingsplanens fem fokusområden:

Arbetsområde: Hälsofrämjande arbete och jämlika uppväxtvillkor

- I samverkan med region Uppsala

Arbetsområde: Kommunikation

- Använda nya plattformar så som anslagstavlor m.m. och bredda målgruppen till ex. äldre

Arbetsområde: Civilsamhälle

- Inkludera boende och lokala aktörer i arbetet

Arbetsområde: Fysiska närmiljön (offentlig plats och skola)

- Utveckla drift, underhåll och fortsatt ombyggnation, fortsatt arbetet utifrån erfarenheterna med Botryggt, trygghetsanalysera Gränbyskolan med fokus på skollokaler och upplevd trygghet hos barn och unga i området.

Arbetsområde: Fritid och föreningsliv

- Utöka samverkan med sportfältet och UKAF

Arbetsområde: Näringsliv och fastighetsägare

- Platssamverkan och fortsatt utvecklingsarbete tillsammans med ex. Rikshem och polisen

Målområde: Arbete

- Eget målområde för arbetet för ökad sysselsättning

Programmet eller handlingsplanens styrning

Utveckling av området - Utvecklingsplan för området utifrån ett samhällsbyggnadsperspektiv

Ett fortsatt arbete pågår med utvecklingsplanen för Gränbyområdet, där Gränby ingår som en av fyra stadsnoder i Uppsala med utgångspunkt från agenda 2030 och planering inför 2050. Uppsala kommun Arenor och Fastigheter har även påbörjat ett arbete för att utveckla området kring Gränby sportfält med stora utvecklingsplaner och satsning på ökad trygghet inom arenaområdet.

Utvecklingsplan Gränby har sitt starkaste fokus i de nordöstra delarna av området, ut mot E4 där en särskild trafikutredning genomförs kring av-/påfarten till E4. Fokus för handlingsplanen för ökad trygghet ligger i de mer sydvästliga delarna, bland befintlig bebyggelse. I gränssnittet mellan dem ligger Gränbyparken som genom utvecklingsplanen har blivit ett föremål för utvecklingsåtgärder som stärker tryggheten. Inom ramen för arbete för ökad trygghet har metoden BoTryggt 2030 använts som en pilot gällande ombyggnationen av Gränbyparken för att omhänderta trygghets- och säkerhetsfrämjande och brottsförebyggande aspekter i den fysisk planeringen och ombyggnationen.

Styrsignal

Handlingsplanen för Gränby och Kvarngärdet under åren 2020–2022 har inneburit en start på ett utökat trygghetsarbete i området, vilket ger förutsättningar för en fortsatt positiv utveckling mot effektmålen. Arbetet med att uppnå effektmålen är på väg framåt, men de delaktiga aktörerna i handlingsplanen (se utvärdering 2022) ser att det finns fortsatta utvecklingssteg att ta för att öka tryggheten och stärka området.

Handlingsplanen för Gränby har på relativt kort tid lyckats få i gång och även avslutat flera viktiga aktiviteter där det nu behövs uthållighet och fortsatt styrning för att uppnå de långsiktiga målen. Det krävs ett fortsatt arbete för att främja goda socioekonomiska förhållanden och stärka individers sociala förutsättningar genom exempelvis ökad sysselsättning, för att stärka en positiv utveckling för området. Andelen boende i området med låg ekonomisk standard var under år 2020 på 23%, alltså ca 1 av 4 boende, i jämförelse på snittet för hela Uppsalas befolkning där andelen personer med låg ekonomisk standard var 15% (se bilaga 1). Det krävs fortsatta insatser för att stärka jämlika uppväxtvillkor, hälsofrämjande insatser, dialog och trygghetskommunikation i syfte att främja delaktighet, förtroende och tillit hos de boende. I trygghetsundersökningen från år 2021 identifierades att en stor andel av de boende i området upplever en låg nivå av förtroende för kommun, polis och räddningstjänst i jämförelse med andra bostadsområden i Uppsala (se bilaga 2).

En positiv trend är påtaglig i Gränby och Kvarngärdet inom samtliga områden. Men det finns ett fortsatt behov att ytterligare förstärka samordning samt främja sammanhållning och samverkan för att förebygga brott tillsammans med lokala aktörer.

Bedömningen är att fortsätta i annan styrning är fullt möjligt inför framtiden. Området behöver hitta nya strukturer och samverkansformer med polis, näringsliv och civilsamhället och fortsatt samordning behövs för att fortsätta öka tryggheten och minska brottsligheten. En del i arbetet blir även att sammanlänka kommunens arbete inom ramen för Mål & Budget uppdrag 8 – att initiera en fastighetsägarförening i Gränby-området (BID).

Utifrån kommunens nya program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete är inriktningen för ett aktivt områdesarbete att kommunen tillsammans med boende, civilsamhälle, näringsliv och andra aktörer arbetar för att stärka bostadsområdet, öka delaktighet, tillit och förtroende, i syfte att främja social kontroll och en positiv utveckling av området. Vilket är en utgångspunkt för fortsatt arbete i Gränby-området. Fortsatt arbete ska även grunda sig på kunskapsbaserad arbetsprocess utifrån kartläggningar om de lokala problemen omfattning, struktur och utveckling, utgå från analys av bakomliggande orsaker, rikta beprövade eller utvärderade insatser mot orsakerna samt revidera åtgärder vid behov utifrån uppföljning vilket ingår i arbetsmetoden EST – Effektiv samordning för trygghet.

Framgångsfaktorerna med handlingsplanen som identifierats i utvärderingen uppges vara den övergripande struktur som arbetet inneburit. Handlingsplanen har givit fler aktörer ett sammanhang som sammanfogar dem och ökar deras förståelse för varandras arbete samt varit ett stöd för aktörerna och det har bidragit till både kraft och struktur.

I det gränsöverskridande arbetet i samverkan har det funnits utmaningar med parallella processer, vilket kräver extra stort fokus på förmågan att samordna aktörer i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet utifrån en lokal lägesbild.

Förslag till beslut

att utveckla ett systematiskt och samordnat långsiktigt arbete utifrån områdesarbete med utgångspunkt ur Effektiv samordning för trygghet (EST) och utifrån målen i program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete.

att parallellt med ovan beslut, förlänga Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet tills ett beslut om koncept för områdesarbete utifrån program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbetet tas. För att kunna skapa tid för att samordna arbetet i samråd med förvaltningar, bolag och externa parter samt civilsamhälle.

att uppdra åt kommunledningskontoret att leda och samordna arbetet i samråd med förvaltningar, bolag och externa parter samt civilsamhälle kring fortsatt utveckling av områdesarbete

Förvaltning eller nämnd
Rapport

Datum:
2022-10-19

Diarienummer:

Handläggare:
Annika Strömberg

Version/DokumentID:

Aktualitetsbedömning av kulturpolitiskt program/handlingsplan

Bakgrund

Beslut om kulturpolitiskt program och handlingsplan togs i februari 2020 (KSN-2019-0323).

Programmet och handlingsplanen har tre olika målområden som samspelar med varandra. Det första området om kulturell delaktighet avser möjligheten för kommunens invånare att utöva och uppleva kultur. Det andra området, konstpolitik, har de olika konstområdena och deras utveckling i fokus. Det tredje området, kulturplanering, handlar om samspelet mellan kultur, plats och identitet och har kulturens roll i samhällsutvecklingen i fokus.

Målområde tre har en tydlig koppling till mål 11.4 i Agenda 2030 som handlar om att skydda och trygga kulturmiljöer. Även mål 11.7 om tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga offentliga platser har koppling det kulturpolitiska programmet.

Det fria kulturlivet har påverkats kraftigt av pandemin under de senaste åren och Uppsala kommun har med anledning av detta erbjudit särskilda stöd till kulturverksamhet vilket även bör ses som en näringslivpolitisk åtgärd då det finns många företag inom kultursektorn.

Uppföljningsunderlag

Uppföljningen baseras på rapportering av åtgärder i verksamhetsplaner samt affärsplaner, dialog inom utvecklingsledningsgruppen kultur- och besöksnäring samt genom uppföljning av indikatorer i handlingsplanen.

Uppföljningen baseras även på kontakter och dialog med det fria kulturlivet.

Måluppfyllelse

Nämnder och bolag har bidragit till måluppfyllelse av programmet.

Dialoger om kulturens roll och plats i samhällsutvecklingen har utvecklats och ökat och det kulturella hållbarhetsperspektivet i stads- och samhällsplanering har stärkts. Arbetet med lokalförsörjningsplaner samt förberedelser för ansökan om att bli Europisk kulturhuvudstad har bidragit till detta. Konstprojekt genomförs i hela kommunen. Fler projekt genomförs i kommunens ytterområden och på landsbygden jämfört med i centrala staden.

Barns och ungas tillgång till kultur under deras fria tid har stärkts genom att aktiviteter i anslutning till skoldagens slut erbjuds samt genom ett ökat utbud inom kulturskolan. Informationen om kulturutbudet för målgruppen barn och unga har stärkts genom ökad marknadsföring av Kulturskolans verksamhet samt via Kubik. Ett nytt utbudsbokningssystem underlättar mer jämlik tillgång till kultur under skoltid.

Uppsala kommun har gjort insatser och fått ökad synlighet i sammanhang som rör fred och yttrandefrihet vilket stärker bilden av Uppsala som en kommun som främjar mänskliga rättigheter.

Under dialogarbetet inför programmet lyftes svårigheterna för arrangörer att nå ut med sin verksamhet. Handlingsplanens åtgärd som handlar om samordning, utveckling och tillgängliggörande av information om kulturutbud och evenemang för besökare och invånare svarar mot detta behov. Ägardirektiv är dock inte förenligt med målgrupp invånare.

Under förberedelserna inför ansökan om kulturhuvudstad 2029 har ett flertal dialoger med civilsamhället anordnats.

<p>Nämnder och bolagsstyrelser bidrar till måluppfyllelse enligt plan</p>	<p>Nämnder/bolagsstyrelsers åtgärder verkställs som planerat och tycks vara tillräckliga för att leda till de resultat kommunen vill se.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samordningen för att utveckla och tillgängliggöra kulturverksamhet för personer i särskilt behov av stöd har ökat genom ökad samverkan med Fritid för alla samt interna nätverk inom kommunen. - Arbetet med förberedelser för ansökan om kulturhuvudstad har bidragit till ökad samverkan och dialog inom kulturområdet och att stärka utvecklingen av kulturen som en viktig del av stads- och landsbygdsutveckling. <p>Under 2022 har den samskapande dialogen med instanser från både kultursektorn och byggsektorn fortsatt om teman och arbetssätt i relation till kulturhuvudstad samt Boexpo 2029.</p>
---	--

	<p>Arbetet bidrar till att främja mångfald och interkulturell dialog och interkulturellt utbyte samt att främja förutsättningar för ett fritt kulturliv att verka och utvecklas i Uppsala kommun.</p> <p>Detta arbete sker även inom berörda nämnders och bolags grunduppdrag. Kulturinstitutionerna samarbetar med föreningar och det fria kulturlivet. Institutionerna har ett kvalitativt utbud och erbjuder konstnärliga uttryck som annars inte hade fått plats i Uppsala.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bilden av Uppsala som en stad som främjar mänskliga rättigheter genom ökad samverkan har stärkts genom bland annat arbetet inför och under internationella PEN-kongressen i Uppsala. Arenor och fastigheter genomför HBTQ-utbildningar för personal samt har ökat dialogen och samverkan med föreningslivet och Uppsala universitet. Uppsala kommun har varit värd för MR-dagarna. Planeringen för en fredskonferens pågår i samarbete med Fredens hus. - Kulturskolan har breddat utbudet och når ut till barn och unga bland annat med stöd av medel från kulturrådet. Under hösten inleds en ny kampanj för att synliggöra verksamheten och få fler deltagare. - Det kulturella hållbarhetsperspektivet i stads- och samhällsplanering har utvecklats. Uppsala kommun främja tillgången till lokaler och ytor för utställningar, evenemang, eget skapande och annan kulturverk-samhet vid nybyggnation. Dialogen och samverkan mellan förvaltningar och har ökat och åtgärderna genomförs inom grunduppdragen. Nämnderna verkar för fler verksamhetslokaler för professionella kulturskapare och kreativa näringar inom sina grunduppdrag. Likaså underlättas för kulturverksamhet att temporärt kunna nyttja tomma lokaler. - Utvecklingen av tillgången till kultur för boende på landsbygden, bland annat genom att stärka och utveckla mötesplatser för kultur pågår liksom att underlätta för föreningsliv och civilsamhälle att skapa mötesplatser. Här är kommande bogningsfunktion för lokaler en viktig del. - Utredning av behov av ett centralt beläget kulturhus för alla åldrar pågår. - Konstprojekt genomförs i hela kommunen. Under 2021 pågick totalt 78 projekt varav i innerstad 14 st./18%, ytterstad 39 st./50% och landsbygd 25 st./32%. - Kartläggning av kulturella och kreativa näringar ur ett kultur-, näringsliv- och stadsutvecklings perspektiv är genomförd.
<p>Nämnder och bolagsstyrelser kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men behöver göra mer eller annorlunda jämfört med plan</p>	<p>Nämnder/bolagsstyrelsers åtgärder verkställs inte som planerat eller leder inte till de resultat kommunen vill se.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samordningen och tillgängliggörandet av information om kulturutbud och evenemang för besökare görs av bolag enligt ägardirektiv. Alla verksamheter marknadsför sitt kulturutbud i sina egna kanaler. Exempel på marknadsförings-

	<p>kanaler är Kubik samt appen Uppsala konst och kulturarv (appen lanserad under 2022).</p> <p>Det finns dock ingen samlad information om vad som händer inom kulturområdet enligt åtgärd vilket skulle kunna underlätta för både invånare och besökare. Det finns kostnader förknippade med åtgärden som utgör ett hinder för ökad marknadsföring av kultur. Strategiska vägval som gjorts påverkar också utfallet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulturskoleverksamhet erbjuds i ökad omfattning i anslutning till skolor och fritids för att underlätta för yngre barn att ta del av verksamheten i anslutning till skoldagen. Arbetet har kommit olika långt i kommunen vilket delvis beror på lokalbrist och hur samnyttjandet av skollokaler fungerar. - Samverkan kan öka mellan kulturinstitutioner och det fria kulturlivet. En mer systematisk dialog med det fria kulturlivet bör utvecklas. En innovationspilot har initierats för att bidra till ökad samverkan. - Framtagandet av ett styrdokument för kommunens kulturarvsarbete med särskilt fokus på målgrupperna barn och unga samt nya invånare är försenat. Det påverkar även åtgärden som handlar om att synliggöra kulturarv och kulturella värden och miljöer i kommunen även om en rad kulturarv marknadsförs och synliggörs. Framtagandet av ett aktuellt kulturmiljöprogram där frågor om kulturarv och gestaltad livsmiljö ingår skulle kunna vara en viktig del i utvecklingsarbetet. I stadsplaneringen tas alltid hänsyn till platsens identitet ur kulturarvsperspektiv. - Förutsättningarna för fler inriktningar inom det estetiska programmet på gymnasienivå i Uppsala har inte undersökts. Ansvarig nämnd kommer att lyfta åtgärden i 2023 års verksamhetsplan. - Åtgärden att undersöka förutsättningar för att etablera konstnärliga utbildningar på eftergymnasial och högskolenivå i Uppsala är försenad.
--	---

Bedömning

Det kulturpolitiska programmet har inget slutdatum och utgör ett viktigt stöd för styrningen och utvecklingen av kulturområdet. Bedömningen är att programstyrningen är ändamålsenlig och att innehållet i programmet är relevant även under kommande år.

Uppsala kommuns ambition om att bli Europeisk kulturhuvudstad ökar behovet av en tydlig styrning inom kulturpolitikområdet.

Handlingsplanen gäller till och med år 2023. Vissa åtgärder genomförs under 2022 och bedömningen är att alla åtgärder kommer att vara genomförda under 2023. En ny handlingsplan bör därför tas fram och beslutas under 2023 inför 2024.

Förslag till beslut

Att de åtgärder som genomförts i handlingsplanen under 2022 tas bort ur handlingsplanen samt

Att handlingsplan för Kulturpolitiskt program revideras under 2023 för beslut inför 2024

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär inga kända ekonomiska konsekvenser.

Köns- och barnkonsekvenser

Förslaget innebär inte några potentiella negativa effekter på kvinnor respektive mäns situation eller för barn.

Stadsbyggnadsförvaltning
Rapport

Handläggare:
Cecilia Carlqvist

Datum:
2022-10-21

Diarienummer:

Version/DokumentID: 1.0

Aktualitetsbedömning av landsbygdsprogram för Uppsala kommun 2017–2023 (2022)

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog ett landsbygdsprogram den 30 januari 2017 (KSN 2015–1907, § 19) för kommunens landsbygdsarbete under perioden 2017–2023. Fyra områden är särskilt utpekade i landsbygdsprogrammet och inom dessa finns särskilda mål och strategier: Bostadsbyggande, Näringslivsutveckling i ett land/stadperspektiv, Service och infrastruktur samt Lokalt engagemang. Till programmet antogs också en handlingsplan för att tydliggöra, följa upp och samlat planera för de insatser som ska ske på landsbygderna.

Landsbygdsprogrammet gäller för alla nämnder och bolag som kan bidra till genomförandet av landsbygdsprogrammet. Den här uppföljningen visar hur implementeringen och arbetet med landsbygdsprogrammet har fungerat under 2022. I juni 2022 antogs en uppdaterad handlingsplan för 2021–2023. Den beskriver de åtgärder Uppsala kommunkoncern ska prioritera för att nå landsbygdsprogrammets mål, med goda förutsättningar att bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner.

Arbetet med landsbygdsutveckling relaterar till många målområden i Agenda 2030, till exempel hållbara samhällen, hälsa och välbefinnande, bekämpa klimatförändringarna, ekosystem och biologisk mångfald.

Uppföljningsunderlag

Uppföljningen av landsbygdsprogram för Uppsala kommun görs i samband med mål- och budgetprocessen och följs årligen upp i kommunens ordinarie programuppföljning. Strategier för respektive målområde specificeras i handlingsplanen för landsbygdsprogrammet och följs upp med hjälp av ett antal indikatorer. Övriga insatser specificeras i verksamhets- och affärsplaner för berörda nämnder och bolag.

Arbetet för att Uppsala ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner är långsiktigt och pågår i många av kommunens verksamheter. Nedan följer en kort bedömning av måluppfyllelsen för varje område utifrån handlingsplanen 2021–2023.

Måluppfyllelse

Under perioden 2017–2022 har kommunens arbete med landsbygderna förstärkts genom en rad insatser inom de målområden som nämns nedan. Det återstår dock en hel del arbete inom respektive målområde. Implementeringen av programmet och handlingsplanen behöver stärkas och prioriteras högre inom nämnder och bolag.

Bostadsbyggande

Sedan kommunfullmäktige antog landsbygdsprogrammet har kommunstyrelsen godkänt ett direktiv för ”bostadsatsning på landsbygden” (KSN-2020-03777), vilket innehåller åtgärder för målområde ”bostadsbyggande” i kommunens landsbygdsprogram. Det syftar bland annat till att säkerställa att kommunen senast 2022 har en ständig planreserv för 400 bostäder i prioriterade tätorter för att säkra genomförandet av detta målområde.

I enlighet med beslutet om en bostadsatsning har stadsbyggnadsförvaltningen tagit fram en projektorganisation för att säkra genomförandet. Sedan tidigare pågår planläggning i åtta av de 13 prioriterade tätorterna. För att få till ytterligare bebyggelse i tätorterna som en del av bostadsatsningen på landsbygderna har en inventering av mark, planreserver och andra förutsättningar för bebyggelse genomförts. Analys och vidare arbete med att ta fram strukturskisser för välbelägna markområden har inletts.

Målet för bostäder i landsbygdsprogrammet hanteras samlat i nyligen antaget program och tillhörande handlingsplan för bostadsförsörjning. I Bostad för alla - program för bostadsförsörjningen 2021–2024 finns mål och åtgärder för bostadsförsörjningen där den övergripande målbilden är att alla har rätt till en god bostad och en god boendemiljö i hela kommunen, i Uppsala stad och på landsbygderna med tillhörande tätorter. Vid planering av ny bebyggelse på landsbygderna beaktas ställningstaganden i översiktsplanen.

Näringsliv

En stor del av arbetet med målområdet sker inom ramen för näringslivsprogrammet handlingsplan exempelvis genom företagsbesök och genom att stärka besöksnäringen på landsbygderna via servicepunkterna. Hela näringslivsprogrammet är relevant för målområdet, emellertid finns ett särskilt behov av att följa och att stödja landsbygdsnäringsar som är väsentliga för landsbygdens attraktivitet samt för att trygga en lokal livsmedelsförsörjning. Basen för utveckling av livsmedelsproduktionen finns i

länets handlingsplan för livsmedel (ÄT Uppsala). Uppsala kommun är även representerad i styrgrupp för den regionala handlingsplanen Ät Uppsala län som har tagits fram av Länsstyrelsen med utgångspunkt i målen i den regionala utvecklingsstrategin och i linje med den nationella livsmedelsstrategin.

Det är viktigt att skapa tydlighet i samhällsbyggandet exempelvis i detaljplan- och bygglovsprocessen för att möta behov av utveckling och nyetablering inom landsbygdsnäringarna. "Bygglov på väg" och möjlighet att hantera sina ärenden digitalt via e-tjänster skapar en större tillgänglighet för boende och verksamma på landsbygderna. Det är också viktigt med dialog och delaktighet i samhällsplaneringen.

Besöksnäringen är viktig för utvecklingen av landsbygderna. I handlingsplanen 2021–2023 framgår det bland annat att Uppsala kommun ska stärka besöksnäringen. Det arbetet har påbörjats och intresset för att turista på landsbygderna ökar stadigt. En satsning sker för att stärka arbetet med affärsutveckling bland landsbygdsnäringarna i samverkan med Länsstyrelsen i Uppsala län. Lokaliseringen av regionala idrottsevenemang är också ett sätt att bidra till ökad besöksnäring och efterfrågan på kommersiell service.

Service och infrastruktur

Uppsala kommun har genom ett projekt finansierat via Tillväxtverket etablerat åtta servicepunkter i kommunens landsbygder och ytterligare en kommer invigas under 2022. Arbetet med servicepunkterna drivs nu i kommunen regi och är i ett förvaltande läge där avtal förlängs och ses över för att säkra service på landsbygderna långsiktigt.

En förutsättning för att kunna bo och verka i landsbygderna är bra och stabil bredbandsuppkoppling. Utifrån Post- och Telestyrelsens statistik från 2021 om bredbandsutbyggnaden är det tydligt att Uppsala kommun uppnått det nationella och nästintill det kommunala bredbandsmålet i tätbebyggt område då 99,5 procent av hushållen har tillgång till 1 Gbit/s. Däremot ligger hushållen i glesbebyggt område långt efter då endast 81 procent av hushållen har tillgång till 1 Gbit/s idag. För hela kommunen ligger siffran på 98,2 procent vilket tydliggör att fortsatt fokus bör ligga på att utveckla tillgången på bredband i berörda delar av landsbygderna.

Genom samarbeten och överenskommelser med stadsbyggnadsförvaltningen, kulturförvaltningen och kommunala bolag utvecklas arbetet successivt med offentlig konst som en del av den goda gestaltade livsmiljön på landsbygderna.

Lokalt engagemang

Uppsala är den kommun i Sverige med flest boende på landsbygderna och arbetar för att bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner. Eldsjälar är avgörande för utvecklingen av landsbygderna och därför delas utmärkelsen Årets landsbygdsaktör ut. Vinnare för 2021 blev föreningen Tunatorget, och motiveringen lyder: *Föreningen Tunatorget är en drivande aktör som bidrar till samverkan mellan olika aktörer i bygden. Föreningen har skapat aktiviteter som stärker Tunatorget som en generationsöverskridande mötesplats, som till exempel ett odlingsprojekt.*

En formaliserad utlysning av stöd till föreningar som tar ett övergripande ansvar för sin bygds utveckling har skett. Fem föreningar fick stöd 2022 för att mobilisera bygderna i lokala utvecklingsfrågor och sprida allmännyttig information.

Pilotprojektet medborgarbudget på landsbygderna fortsätter. Arbetet pågår parallellt inom de olika geografiska områdena. Projektet är femårigt och ska geografiskt täcka

hela Uppsalas landsbygder. Det fjärde området, Vaksala, - södra och norra Rasbybygderna är i en genomförandefas. Medborgarbudgetens femte område, Danmark, Funbo, Länna, Almunge och Knutby är i idéinsamlingsfasen vilket innebär att tjänstepersoner verifierar de inkomna förslagen. Pilotprojektet kommer att utvärderas under 2022/2023. Utvärderingen ska vara ett underlag för hur medborgarbudget ska bli en permanent verksamhet från och med 2024.

Under våren 2022 har projektet Uppsökarna i samarbete med Upplandsbygd – lokalt ledd utveckling genomfört fysiska evenemang och byggedagar. Projektet har pågått sedan 2020 och beräknas färdigt 2023. Det är finansierat av Jordbruksverket.

Bedömning

Landsbygdsprogrammet bedöms behandla aktuella målformuleringar men förutsättningar för landsbygden har successivt ändrats sedan 2016, då arbetet med Landsbygdsprogrammet inleddes. En revidering behövs därför såväl av val av utvecklingsområden och innehållet i utvecklingsområdena. Tidsperioden för programmet går ut vid årsskiftet 2023/2024 och därför föreslås arbetet med revidering ske under 2023 för att sedan kunna fastställa ett reviderat program med förlängd tidsperiod. I juni år 2022 antogs en uppdaterad handlingsplan för 2021–2023. Även handlingsplanen föreslås att uppdateras under 2023.

Flera andra program som påverkar landsbygden (program för näringsliv, program för trafik och mobilitet, Bostad för alla med flera) har beslutats om efter Landsbygdsprogrammets ikraftträdande varför en synkning mot dessa också behövs.

I nuvarande program saknas exempelvis ett tydligt övergripande barn- och jämställdhetsperspektiv varför en analys och kompletterande mål behöver tas fram. Likaså behövs en tydligare koppling till Agenda 2030 och kommunens egna hållbarhetsmål bland annat om ett klimatneutralt Uppsala år 2030.

Implementeringen av landsbygdsprogrammet behöver stärkas ytterligare i verksamhetsplaner för nämnder och bolagsstyrelser för att de tydligare ska bidra till måluppfyllelse och ta ansvar för landsbygdsutvecklingen.

Landsbygdsberedningen har önskemål om ett landsbygdsbokslut som ska visa ett nuläge och synliggöra vad som sker på landsbygden. Krav på bokslut bör föras in i det reviderade landsbygdsprogrammet.

Förslag till beslut

- Att revidera Landsbygdsprogrammet och dess handlingsplan

Ekonomiska konsekvenser

Föreliggande förslag till beslut om att programmet ska revideras sker inom ordinarie budget.

Köns- och barnkonsekvenser

I kommunens strävan efter att bli Sveriges bästa landsbygdskommun så saknas ett tydligt övergripande köns- och barnperspektiv.

Förvaltning eller nämnd
Rapport

Datum:
2022-11-01

Diarienummer:

Handläggare:
Johanna Thorpe

Version/DokumentID:

Aktualitetsbedömning av Medborgarlöftet Resecentrum

Bakgrund

Uppsala kommun och lokalpolisområde Uppsala/Knivsta har ingått en samverkansöverenskommelse under perioden 2020–2023 som syftar till att öka tryggheten och minska brottsligheten i alla delar av Uppsala. Med gemensamma prioriteringar arbetar parterna för nolltolerans mot brott och för ett tryggare Uppsala.

Som en del av polisens styrning och för att förstärka och utveckla samverkan med lokala aktörer tas även medborgarlöften fram. Medborgarlöftena syftar till att öka tryggheten, minska brottsligheten och öka uppkläringen av begångna brott. Medborgarlöften tas fram i samarbete mellan polisen och kommunen och utgår ifrån idén att den lokala problembilden ska vara utgångspunkt för de mål polisen arbetar med. Medborgarperspektivet ska tas till vara genom exempelvis medborgardialoger för att göra den lokala problembilden tydligare.

Sommaren 2020 beslutade kommunstyrelsen att ingå medborgarlöfte för Uppsala resecentrum med lokalpolisområde Uppsala/Knivsta för åren 2020–2023. Uppsala kommun och lokalpolisområde Uppsala/Knivsta har haft medborgarlöften kring gemensamt brottsförebyggande- och trygghetskapande arbete sedan flera år tillbaka.

Enligt lagförslag (SOU 2021:49) kommer kommunernas arbete mot brott bli lagstadgat. Lagförslaget förväntas träda i kraft i juni 2023. I lagförslaget beskrivs hur kommunens olika verksamheter kan bidra till det brottsförebyggande arbetet. Enligt lagförslaget ska kommunen ges ett särskilt ansvar för den lokala samordningen av arbetet. Ansvaret innebär att kommunen ska verka för att överenskommelser om samverkan tas fram tillsammans med relevanta aktörer samt att strategiska brottsförebyggande frågor hanteras i ett råd bestående av de aktörer som är närmast berörda av arbetet. Av överenskommelserna ska framgå med vilka syften och inom vilka områden som samverkan ska ske. Medborgarlöften kommer således att få en central betydelse för kommunen när den nya lagen träder i kraft.

Medborgarlöftet Resecentrum kan bidra till följande delmål i Agenda 2030:

- **5.2** UTROTA VÅLD MOT OCH UTNYTTJANDE AV KVINNOR OCH FLICKOR

Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

- **11.3** INKLUDERANDE OCH HÅLLBAR URBANISERING

Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.

- **16.1** MINSKA VÅLDET I VÄRLDEN

Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

- **16.4** BEKÄMPA ORGANISERAD BROTTSLIGHET OCH OLAGLIGA FINANS- OCH VAPENFLÖDEN

Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.

Uppföljningsunderlag

Medborgarlöftet Resecentrum följs upp inom ramen för samverkan kommun & polis årligen. Uppföljningen baseras främst på resultatet av genomförda aktiviteter samt brottsstatistik från lokalpolisområdet.

Området följs även kontinuerligt upp i EST – arbetet (Effektiv Samverkan för Trygghet) inom ramen för det gemensamma lägesbilsarbetet.

Medborgarlöftet Resecentrum kommer även att följas upp vid avslut med en medborgardialog, brottsstatistik från lokalpolisområdet samt resultat av genomförda aktiviteter.

Måluppfyllelse

Arbetet med att resecentrum ska vara en trygg och säker mötesplats för alla i Uppsala löper på enligt plan. De åtgärder och aktiviteter som finns framtagna i åtgärdsplanen arbetas det kontinuerligt med och är i mångt och mycket en del av det polisiära och kommunala linjearbetet. Dock är det viktigt att ständigt anpassa och utveckla insatser och åtgärder utifrån nya uppkomna problembilder vilka även omhändertas inom ramen för EST-arbetet.

Bedömning

Utifrån måluppfyllelsen finns behov av styrning inom området kvar och medborgarlöftet bör finnas kvar med de mål och åtgärder som finns planerade.

Förslag till beslut

Förslag att besluta att medborgarlöftet ska finnas kvar. Utvärderingen av medborgarlöftet i slutet av 2023 får ligga till grund för om ett nytt medborgarlöfte på platsen ska tas och vilka åtgärder och aktiviteter som i så fall är aktuella utifrån problembilden.

Ekonomiska konsekvenser

Inga föreslagna beslut som påverkar de ekonomiska konsekvenserna.

Köns- och barnkonsekvenser

Inga förslag till förändringar av programmet och därmed inte heller några effekter på kvinnor respektive mäns situation eller för barn.

Ansvarig nämnd
Programrapport

Datum:
2022-10-20

Diarienummer:

Handläggare:
Marika Palmér Rivera

Aktualitetsbedömning av Miljö- och klimatprogram

Bakgrund

Ett reviderat miljö- och klimatprogram antogs den 30 maj 2022. Inför revideringen gjordes en uppföljning av det tidigare miljö- och klimatprogrammet och styrningen i programmet justerades utifrån detta.

Eftersom programmet reviderats i år görs en övergripande uppföljning om styrningen har fått tillräckligt genomslag först år 2023. En uppföljning av måluppfyllelsen för övergripande mål och etappmål har dock sammanställts, se bilaga 2. I enlighet med miljö- och klimat-programmets handlingsplan har en utredning av målet om 100 procent ekologisk mat i etappmål fem genomförts, som underlag för förslag till revidering av programmet.

Uppgifterna för Uppsalas historiska utsläpp har förändrats retroaktivt, på grund av ny beräkningsmetodik i statistiken från SMHI (Svenska emissionsdatabasen) och att utsläpp från militära transporter numera är belagda med sekretess. Utsläppen 1990 är därför lägre än vad som tidigare har redovisats. Detsamma gäller för hela tidsserien. Fastställda siffror för de kommungeografiska utsläppen för 2020 tillgängliggjordes först i juli 2022. Till följd av detta behöver siffrorna för Uppsalas kommungeografiska koldioxidbudget och utsläppsutrymme år 2030 justeras i miljö- och klimatprogrammet.

Måluppfyllelse

Uppföljningsunderlag

Uppföljning av övergripande mål och etappmål bygger på indikatorer som följs upp inom ramen för Mål och budget och kommunstyrelsens verksamhetsplan. Indikatorerna redovisas också i miljöbarometern. För de övergripande målen giftfri miljö 2050 och hållbara resursflöden samt Klimatanpassat Uppsala saknas indikatorer.

Gifrfri miljö 2050 och hållbara resursflöden har följts upp kvalitativt genom insamling av pågående insatser. Klimatanpassat Uppsala har följts upp inom ramen för internkontrollplanen.

Etappmål 4, 6 och 7 saknar i nuläget indikatorer. Dessa etappmål har följts upp genom insamling av genomförda insatser.

I enlighet med åtgärd 1.3 i miljö- och klimatprogrammets handlingsplan har en utredning av förutsättningar och hinder för att nå målet om 100 procent ekologiska livsmedel i Uppsala kommun genomförts.

Resultat av uppföljning

De övergripande målen Gifrfri miljö 2050 och hållbara resursflöden samt Klimatanpassat Uppsala är svåra att följa upp kvantitativt. En kvalitativ bedömning av måluppfyllelsen visar att många goda insatser görs, men att arbetet behöver intensifieras för att nå målen.

Klimatuppföljningen visar att utsläppen ökade år 2021 jämfört med året innan. Detta kan delvis förklaras med Covid-pandemin 2020, men visar ändå att omfattande åtgärder krävs för att nå målen om 10–14 procents minskning av utsläppen per år.

Etappmål 1 och 6 bedöms nås om nuvarande utveckling fortgår. Etappmål 2 bedöms delvis nås, men uppföljning av egna arbetsmaskiner och upphandlade transporter behöver utvecklas. För etappmål 3 går utvecklingen åt rätt håll, men arbetet behöver intensifieras för att säkerställa klimatneutralitet 2030. Uppföljningen av etappmål 4 behöver utvecklas, vilket är resurskrävande. För etappmål 7 bedöms utvecklingen gå åt rätt håll med utgångspunkt i de insatser som görs, men indikatorer behöver utvecklas för att kunna följa måluppfyllelsen och säkerställa att genomförda insatser är tillräckliga.

Etappmål 5 har två delar. Vad gäller målet om minskad klimatpåverkan från mat behöver uppföljningen utvecklas, men Måltidsservice egen uppföljning visar att deras arbete ligger i linje med vad som krävs för att uppnå målet för år 2030. Målet om 100 procent ekologisk mat år 2023 bedöms inte kunna nås, och förändringar i styrningen föreslås därför. De hinder som identifierades var stor kostnad, otillräckligt utbud, att omställningen kräver acceptans för maten, bristande förankring och ansvarsutkrävande, samordning saknas, svårighet att prioritera bland många mål samt svårigheter att kravställa och följa upp privata utförare.

Uppföljningen av etappmålen behöver utvecklas, och genomförs inom ramen för åtgärd 1.1 och 2.1 i miljö- och klimatprogrammets handlingsplan.

Programmet eller handlingsplanens styrning

Miljö- och klimatprogrammet säkerställer långsiktig styrning av kommunens miljö- och klimatarbete, och är en viktig del av kommunens arbete för hållbar utveckling. Effekten av programmets revidering och åtgärderna i handlingsplanen kan utvärderas först 2023.

Förändringar i den svenska emissionsdatabasen och skillnader mellan preliminära och fastställda utsläppssiffror för 2020 gör att den beräknade koldioxidbudgeten för

Uppsalas kommungeografiska område samt beräknat utsläppstak för 2030 behöver justeras.

Uppföljningen visar att etappmål fem behöver justeras. Ekologisk produktion av livsmedel har många viktiga fördelar vad gäller att säkra en hållbar livsmedelsförsörjning. Även om det är fortsatt viktigt att satsa på ekologiska livsmedel riskerar ett mål om 100 procent dock att sätta hinder för helheten, där även andra hållbarhetsperspektiv har betydelse. För maximal nytta och minimerad negativa påverkan från den mat som serveras i kommunen är inte det viktigaste att allt är ekologiskt. Man bör snarare fokusera på vilka livsmedel som är viktiga att köpa ekologiskt, baserat på var det gör mest skillnad. Att utvärdera perspektiven ekologiskt, klimatpåverkan, matsvinn, närproducerat och cirkuläritet mot varandra för varje råvarugrupp bör vara gynnsamt ur ett helhetsperspektiv. Till detta hör att ha en välavvägd grund för varför man köper ekologiskt och bestämma vilka livsmedel som alltid ska vara ekologiska, vilka som ska köpas ekologiska beroende på säsong och pris, vilka som ska köpas närodlat för att främja ett eventuellt cirkulärt projekt, och så vidare.

En målnivå om 70 procent bedöms som rimlig baserat på jämförelse med andra kommuner, Måltidsservice erfarenhet samt marknadsläget. Det är rimligt att en kommun med hög hållbarhetsprofil som Uppsala sätter ett mer ambitiöst mål än det nationella målet om 60 procent ekologiskt till 2030. Nivåer över 80 procent verkar dock svåra att nå i dagsläget. Kanske kan det vara möjligt på längre sikt, om man som kommun lyckas påverka utbudet i samarbete med sina leverantörer. Dock är det många andra osäkerheter som styr utbudet idag och framåt. Ett slutår för målet bör sättas i relation till vad som är rimligt att uppnå. Förutsatt att kommunen har avtal med huvudgrossist som löper fram till 2026 som har en nivå ekologiska avtalsprodukter motsvarande 65–70 procent av utbudet, är det inte rimligt att sätta ett mål som är mer ambitiöst än 70 procent ekologiskt till 2026.

Förslag till beslut

Förslag till beslut

- Att utsläppssiffror justeras i enlighet med förändringar i klimatuppföljningen, se förslag till ändringar i bilaga 1.
- Att etappmål 5 ändras till följande: Livsmedel inköpta av verksamheter finansierade av Uppsala kommun utgörs 2026 av 70 procent ekologiska livsmedel. Därefter ska andelen ekologiskt fortsatt öka varje år fram till 2030. Klimatpåverkan ska vara högst 1,25 kilo CO₂e per kilo inköpt livsmedel år 2030.

Ansvarig nämnd
Programrapport

Datum:
2022-09-30

Diarienummer:

Handläggare:
Cecilia Linder

Aktualitetsbedömning av Näringslivsprogram samt Handlingsplan näringslivsprogram 2021-2023

Bakgrund

Näringslivsprogrammet beslutades av kommunfullmäktige 31 januari 2017 (KSN-2016-0457) Näringslivsprogrammet är framtaget i samverkan med näringslivet och externa parter. I programmet prioriteras sju mål för att skapa bättre förutsättningar för näringslivet i Uppsala kommun. Underrubriken är ”Tillsammans mot 70 000 nya jobb” med måldatum 2050 vilket innebär ett mål om 2000 jobb per år. I programmet poängteras vikten av intern och extern samverkan.

Handlingsplan näringslivsprogram beslutades i december 2020 och ska genomföras 2021-2023. Den prioriterar 16 åtgärder som helt eller delvis omfattar samtliga nämnder och styrelser och som är inarbetade i verksamhets- och affärsplaner. Näringslivsprogram och Handlingsplan näringslivsprogram 2021-2023 är en viktig del i kommunens arbete för ekonomisk hållbarhet enligt Agenda 2030 med särskild koppling till mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Måluppfyllelse

Uppföljningsunderlag

Uppföljningen baseras på åtgärder som rapporterats in i verksamhets- och affärsplaner samt statistik och undersökning inom arbetsmarknads- och näringslivsutvecklingen.

Resultat av uppföljning

- Nämnder och bolagsstyrelser bidrar till måluppfyllelse enligt plan.

Arbetet för att skapa goda förutsättningar för fler jobb och fler företag och därmed ekonomisk hållbarhet är långsiktigt och pågår enligt plan. Utvecklingen ligger under den senaste tioårsperioden på cirka 1850 jobb per år med en tillfällig nedgång under pandemiåret 2020 som vänts till en kraftig återhämtning under 2021 och inledningen av 2022.

Samtliga åtgärder som finns i handlingsplanen är påbörjade och avser på många sätt löpande arbete. Näringslivsfrågor har stort fokus i kommunkoncernen, mycket i relation till aktiviteter kring omstart, utveckling och lösningar relaterade till pandemin. De indikatorer som följs upp enligt handlingsplanen och som behandlar företagservice (NKI) visar en positiv trend. De indikatorer som avser enkätsvaren i Svenskt näringslivs ranking visar både positiv och negativ trend. Nyföretagandet är fortsatt högt.

Pandemin, energikris, kompetensbrist, materialbrister och höjda räntor påverkar näringslivet liksom hushållen. Stundande lågkonjunktur kommer påverka företagen och dess förutsättningar för olika branscher i olika omfattning under 2022 och framåt.

Programmet eller handlingsplanens styrning

Vissa delar i näringslivsprogram och handlingsplan som berör områden kring service, bemötande, utveckling och kommunikation har styrning även från mål och budget och andra styrdokument vilket bör beaktas vid en revidering. Det är dock av vikt att behålla mål och åtgärder inom företagservice då näringslivsprogram och handlingsplan i hög grad utgår från näringslivets synpunkter på vad kommunen bör prioritera och är en del av en helhet.

Förslag till beslut

Förslag till beslut

- Att inga förändringar föreslås kring Näringslivsprogram och Handlingsplan 2021-2023 inför 2023
- Att revidera Handlingsplan för Näringslivsprogram inför 2024

Förvaltning eller nämnd
Rapport

Handläggare:
Ewa Wennmark

Datum:
2022-10-28

Diarienummer:

Version/DokumentID:

Aktualitetsbedömning av program för elitidrott

Bakgrund

Uppsala kommuns arbete med elitidrott har fyra målområden, livslångt idrottande, moderna elitföreningar, inkluderande elitidrott och jämställdhet för en framgångsrik idrott. Programmets målområden ansluter till och stöttar det pågående förändringsarbetet inom hela idrottsrörelsen, Riksidrottsförbundets Strategi 2025.

Program för elitidrott gäller till och med 2030, programmet har en handlingsplan som gäller till och med 2025.

Programmet har bäring mot följande mål för Agenda 2030:

Mål4: *Goda utbildningar för alla.*

Delmål: Samverkan med universiteten, regionen, näringslivet och idrottsrörelsen för att skapa bättre förutsättningar för att kombinera elitidrott och universitetsstudier.

Delmål: Samverkan med näringslivet och idrottsrörelsen för att skapa bättre förutsättningar för att kombinera elitidrott och arbete.

Mål5: *Uppnå jämställdhet och alla kvinnor och flickors egenmakt.*

Delmål: Arbeta för en jämställd resursfördelning för elitidrott.

Delmål: Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

Mål 10: *Minska ojämlikheten inom och mellan länder.*

Delmål: Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Delmål: Anläggningar och arenor för elitidrott ska byggas trygga och välkomnande för alla brukare och besökare.

Delmål: Ge paraidrottare förutsättning att utöva sin idrott på elitnivå.

Mål 11: *Hållbara städer och samhällen.*

Delmål: Skapa tillgängliga, inkluderande och klimatsmarta tränings- och elitarenor.

Delmål: Samverka med föreningar, eventarrangörer och arenaägare för en ökad nyttjandegrad.

Mål 12: *Främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster.*

Delmål: Se till att återanvända uttjänat konstgräs på spontanidrottsplatser samt 5–7 spels planer.

Uppföljningsunderlag

Uppföljningen baseras på rapportering av åtgärder i nämndernas verksamhetsplaner och bolagens affärsplaner samt en sammanfattande bedömning av utvecklingen inom området.

Måluppfyllelse

Nämnder och bolag har bidragit till måluppfyllelse av programmet.

Dialoger om kvinnor och flickors möjlighet till att utföra elitidrott på samma villkor som män och pojkar bidrog till revidering idrotts- och fritidsnämndens jämställdhetsbidrag på samma sätt som dialoger med paraidrottare bidrog till revidering av kriterier till elitidrottsstipendiet.

Framsteg har gjorts och utvecklingen inom programområdet sker i rätt riktning.

<p>Nämnder och bolagsstyrelser bidrar till måluppfyllelse enligt plan</p>	<p>Nämnder/bolagsstyrelsers åtgärder verkställs som planerat och tycks vara tillräckliga för att leda till de resultat kommunen vill se.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det införda jämställdhetsbidraget som syftar till att jämna ut klyftorna mellan elitidrottande kvinnor och män har reviderats så att det omfattar fler • Reviderat kriterierna för elitidrottsstipendiet för att underlätta för paraidrottare att utföra sin idrott och ansöka om stipendiet • En samverkansgrupp arbetar med kartläggning, behov och förutsättningar för hållbarhetsfrågor • Arbetsgrupp för arbete med dubbla karriärer arbetar vidare med att se över och förbättra förutsättningar för elitidrottare att ha parallella karriärer
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Destination Uppsala AB stöttar elitidrotten genom framtagna riktlinjer och arbetsmetoder för projektering av elitidrottsevenemang i Uppsala vilket också gynnar Uppsalas näringsliv positivt.
--	---

Bedömning

Frågor kring elitidrott är en angelägenhet för flera av Uppsala kommuns nämnder och bolagsstyrelser. Trots att idrotten inte är lagstadgat område så har den ett stort medialt tryck och tillför stort värde för Uppsalas varumärke vilket också tillför fler besökare och därmed ökar näringslivets tillgångar. Uppsala kommun har gemensamt ett ansvar att utveckla möjligheter för unga elitidrottare att förena studier och kommande arbete med sin idrottskarriär.

Stora ekonomiska resurser har genom idrottens kapitalisering tillfört idrotten. Framför allt till den internationella och medialt uppmärksammade toppidrotten. Det kommersiella värde som idrotten genererar fördelas på marknadens villkor och en mycket liten del går till kvinnors idrottande. För att komma till rätta med denna skevhet behövs ett brett och långsiktigt förändringsarbete ske på alla nivåer i samhället.

I det arbete som sker med och för elitidrott ansvarar kommunstyrelsen till största del. Destination Uppsala AB genom sitt arbete med Uppsala som varunamn där bland annat elitidrottens ekonomiska bäring ingår genom publikintäkter, hotellnätter och besöksnäring. Därtill så stöttar de elitidrotten med projektering av elitevenemang.

Förslag till beslut

Typ av förändring kan föreslås enligt nedan.

Att flytta ansvaret för program och handlingsplan till kommunstyrelsen utifrån elitidrottens stora värde ligger i Uppsala som varumärke samt den ekonomiska bäring den innebär för kommunen.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär inga kända ekonomiska konsekvenser.

Köns- och barnkonsekvenser

- Barnperspektivet beaktas utifrån att möjliggöra för gymnasieelever att tillgodose sig utbildning likväl som idrott
- Jämställdhetsperspektivet beaktas genom att belysa vikten av ett långsiktigt jämställdhetsarbete där klyftorna mellan män och kvinnors möjlighet till elitidrottande suddas ut

Kommunstyrelsen
Rapport

Handläggare:
Stefan Unnevall

Datum:
2022-10-21

Diarienummer:

Version/DokumentID:

Aktualitetsbedömning av program för krisberedskap 2020 – 2023

Bakgrund

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har undertecknat en överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019–2022 (SKL 18/03101). Överenskommelsen reglerar ersättning, uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med krisberedskap under samma period. Överenskommelsen utgår från Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH) samt Kommunallag (2017:725).

I enlighet med Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap har kommunen upprättat Program för krisberedskap 2020–2023. Programmet anger kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden.

Programmet innehåller följande delar:

- Övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden.
- Övergripande styrning av arbetet med krisberedskap i kommunala förvaltningar, bolag och kommunalförbund.
- Kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys.

- Kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar.
- Vilken planering avseende krisberedskap inom olika områden som kommunen ska ta fram eller uppdatera under mandatperioden.

Programmet ska beslutas av kommunfullmäktige senast den 31 december under den nya mandatperiodens första år.

Uppföljningsunderlag

- Bedömningen baseras på den rapportering som lämnas in i den ordinarie uppföljningsprocessen för nämnder. Inför denna programuppföljning har särskilda frågeställningar skickats ut.
- Vidare har en analys av nämndernas verksamhetsplaner samt bolagens affärsplaner gjorts.
- Kunskaper hos beredskapssamordnare i deras ordinarie samverkan med förvaltningar och bolag.

Måluppfyllelse

Mål för programmet

- Kommunens kapacitet att undsätta den drabbade och lindra skador till följd av olyckor ska vara god och likvärdig i hela kommunen.
- Krisberedskapen ska vara god för att kunna hantera olika sorters samhällsstörningar och en sammanhängande planering av det civila försvaret ska utvecklas.
- Kommunens förebyggande arbete ska minimera risken för skada på människors liv och hälsa, miljö och egendom.
- Genom ett välutvecklat arbete med krisberedskap ska även kommunens förmåga att bidra till totalförsvaret höjas.

Resultat av uppföljningen

Utveckla och stärka lednings- och samordningsförmågan hos förtroendevalda och medarbetare genom övningsverksamhet

Kommunstyrelsens arbetsutskott utgör kommunens krisledningsnämnd enligt reglemente. Krisledningsnämnden har självmant begärt att de ska övas årligen med aktuella scenarios utifrån den risk- och sårbarhetsanalys som tagits fram av kommunen. Under året har inte krisledningsnämnden övat enligt plan.

Utbildning och övning är generellt inget som det aktivt planeras för självständigt inom förvaltningar och bolag. De flesta deltar endast i de utbildningar och övningar som Kommunledningskontoret erbjuder inom den övergripande beredskapsplaneringen, men det finns över lag ingen egen planering för hur den egna verksamheten ska utveckla sin förmåga genom att öva.

Ett fåtal förvaltningar och bolag har övat egen krisledningsorganisation under året. Kommunen har i enlighet med den kommunövergripande utbildnings- och

övningsplanen deltagit i övningar tillsammans med regionala och centrala aktörer där delar av kommunens verksamheter har deltagit med kompetens.

Kommunen tar för varje mandatperiod fram en kommunövergripande utbildnings- och övningsplan som idag omfattar aktiviteter för att upprätthålla förmåga till övergripande ledning vid extra ordinära händelser. Den omfattar även de nationella och regionala utbildningar och övningar som kommunen deltar i.

För att stärka kommunens samlade förmåga att hantera kriser finns det ett behov av att varje nämnd och bolagsstyrelse tar fram en flerårig utbildnings- och övningsplan för de egna verksamheterna. Dessa planer kan därefter sammanställas av kommunledningskontoret och komplettera kommunens övergripande utbildnings- och övningsplan.

Utveckla och stärka kontinuitetsplaneringen i kommunens samhällsviktiga verksamheter

Kommunstyrelsen har under året erbjudit alla samhällsviktiga verksamheter en utbildning och workshop inom kontinuitetshantering. En vägledning och mallar har tagits fram för att stödja verksamheterna att kunna påbörja den egna kontinuitetshanteringen. Även om verksamheter inte omfattar samhällsviktig verksamhet är det ändå bra att identifiera de sårbarheter som finns och ta fram en ”plan B”.

De flesta nämnder har rapporterat att de har påbörjat kontinuitetsplanering eller har gjort det sedan tidigare. Bolagsstyrelser har i sina verksamhetsplaner angett att de planerar för avvikelser och hur dessa ska hanteras; det vill säga att det finns en ”plan B” för många olika händelser.

Utifrån erfarenheter av pandemin och kriget i Ukraina har det märkts en ökad förståelse för behovet av kontinuitetshantering och en vilja att genomföra denna. Några förvaltningar har inte gjort detta med motivet att de anser att de inte bedriver samhällsviktig verksamhet.

Utveckla och stärka kommunens beredskap kring extremväder

Effekterna av klimatförändringar är något som berör alla verksamheter inom sina respektive ansvar. Att minska konsekvenserna av exempelvis extremväder bör samtliga förvaltningar och bolag ha med i sin planering och sitt genomförande av åtgärder.

Mycket är gjort under de senaste två åren med grundläggande kunskapsuppbyggnad avseende risker inom kommunens geografiska område. Det finns karteringar för ras och skred och en ny kartering av översvämningsrisken i Fyrisån är slutförd och godkänd av Myndighet för samhällsskydd och beredskap. Den visar på en minskad konsekvens (utbredning) än den tidigare.

Kommunstyrelsen och Uppsala vatten och avfall AB har tagit fram en skyfallskartering och en konsekvensanalys samt genomfört en strukturutredning för hela Uppsala innerstad. En skyfallsplan och en åtgärdsplan är planerade för framtagning under 2023 och som är ett viktigt underlag för att utreda behovet av åtgärder som kan förebygga eller mildra skadeverkningar i identifierade riskområden. En utredning med en prioriterad åtgärdsplan för att minska konsekvenserna av skyfall tas fram under 2023.

För att möta kommande klimatrelaterade utmaningar har Gatu- och samhällsmiljönämnden arbetat med kravställning på att lokalt omhänderta dagvatten vid nybyggnation men också med utveckling i befintlig struktur med fördröjning och rening.

Klimatanpassning med planeringsinriktningar och riktlinjer samt kart- och planeringsunderlag ingår som ett eget avsnitt i kommande översiktsplan (ÖP). En värmekartering för Uppsala stad samt kartering av låglänta områden i kommunen har tagits fram i ÖP-arbetet, arbete med analys av krontäckning pågår

I kommunens arbete med framtagande av nästa mandatperiods risk- och sårbarhetsanalys tas klimateffekter som extremväder upp som ett särskilt fokusområde.

Inom ramen för arbetet med kontinuitetshantering ser verksamheterna över hur de kan begränsa och hantera konsekvenserna av bland annat värmeböljor och vattenbrist.

Samordning av kommunikation

Sedan tidigare finns riktlinjer för hur kommunen ska samordna sin kommunikation vid kriser. Utifrån kommunens samlade hantering under Corona-pandemin har många lärdomar tagits tillvara och kommunstyrelsen har nu tagit fram en ny och uppdaterad kriskommunikationsplan. Planen ska övas under 2023.

Beredskap kring extremväder

Kommunen har inom sitt grunduppdrag en ständig beredskap för att kunna agera på uppkomna händelser dygnet runt, året runt, i form av skador på tekniska anläggningar, olyckor eller väderpåverkande utmaningar som snöfall, bränder, stormar, skyfall eller höga vattenflöden.

En beredskap finns inom kommunen för att snabbt kunna leda och utföra initiala åtgärder som vid behov kan utvidgas och förlängas genom upphandlade resurser, både manuella och maskinella men också i form av expertkunskap inom området.

Verksamheter som har vård- och omsorgsansvar, men även andra verksamheter, har planering för höga temperaturer. Samhällsviktiga verksamheter har planering för värmebölja.

Kommunen har deltagit i en regional nödvattenövning med scenario extrem torka och vattenbrist.

Styrel

Arbetet med Styrel har lämnats in enligt anvisningar från ansvariga myndigheter. Kommunens verksamheter har bidragit med de uppgifter som behövs för Styrel. Utöver kommunens egna verksamheter har omfattningen i rapporteringen utökats till att även omfatta vissa delar av civilsamhället, såsom apotek, större matvarubutiker och bränslestationer.

Aktörsanalys

Arbete med att identifiera annan samhällsviktig verksamhet än inom kommunen pågår kontinuerligt; inte minst genom arbetet med Styrel och arbetet med kontinuitetsplanering.

Corona-pandemin har gett kommunen en ökad förståelse för behovet av samverkan med aktörer även utanför den normala regionala krissamverkan som finns. Det gäller främst gentemot näringslivet och civilsamhället.

Försvarsmakten är en viktig samverkanspart och kommuner har inlett en operativ samverkan med 21. Hemvärnsbataljonen.

Samarbete med frivilliga

Arbetet med att starta upp Frivilliga resursgrupper (FRG) är i mål och avtal ska tecknas med individer som ska ingå i FRG. Civilförsvarsförbundet ansvarar för att grundutbilda FRG. Till en början handlar det om ett mindre antal individer som kan göra begränsade insatser för kommunen. Efterhand som behovet av stöd från FRG inom kommunen tydliggörs kan fler inom FRG utbildas mot olika förmågor och roller, om intresset finns hos frivilliga.

Kommunledningskontoret utreder också möjligheten till ett vidare samarbete med civilsamhället i stort och hur det kan förbättra motståndskraften i kommunen.

Ledningsplats

Stadshuset inrymmer en ledningsplats för hantering av allvarliga samhällsstörningar enligt ledningsplan inför och vid allvarliga störningar; kommunens inriktnings- och samordningsfunktion. Kommunhuset kommer även att behöva inrymma ledningsplatser för förvaltningar i befintliga mötesrumslokaler. Samordning av detta kommer att genomföras under 2023.

Kontinuitetsplanering

Se ovan rubrik - Utveckla och stärka kontinuitetsplaneringen i kommunens samhällsviktiga verksamheter

Förmågehöjande aktiviteter

Med anledning av kriget i Ukraina har utbildning inom civilt försvar för Kommunstyrelsen påskyndats och genomförts. Ytterligare utbildningstillfälle för Kommunstyrelsen kommer att ske under 2023.

För att kommunens verksamheter ska kunna bibehålla kunskap och bygga förmåga över tid finns ett behov av att varje nämnd och bolagsstyrelse tar fram en flerårig utbildnings- och övningsplan för de egna verksamheterna. Dessa planer kan därefter sammanställas av kommunledningskontoret och utgör då, tillsammans med de externa utbildningar och övningar som kommunen deltar i, kommunens gemensamma utbildnings- och övningsplan.

Kommunen har deltagit i ett antal regionala övningar under 2022.

Hösten 2020 startade kommunledningskontoret ett nätverk för beredskapsfrågor där representanter från kommunens samhällsviktiga verksamheter ingår. Detta nätverk är

nu mer aktivt än tidigare. Samtliga förvaltningar och bolag är inbjudna att frivilligt delta i nätverket.

Nätverket verkar för att bättre ta om hand planeringsuppgifter inom hela kommunkoncernen; detta genom att erfarenhetsutbyte, samverkan och utvecklingsfrågor tas om hand inom nätverket.

Lära av erfarenheter

Erfarenheten från pandemin har ökat förståelsen för vikten av förberedelse inför svåra situationer/kriser vilket ökat insikten i vikten att arbeta med krisberedskap. Nya insikter, främst avseende kritiska verksamheter, prioriteringar och personalförsörjning, har bidragit till en mer långsiktig planering inom verksamheterna. En del verksamheter har omhändertagit erfarenheter inom egen verksamhetsplanering eller kommer att starta upp ett sådant arbete. Några verksamheter har inte omhändertagit erfarenheter i sin planering då de anser sig inte beröras av krisberedskap.

Många verksamheter anger att erfarenheterna från pandemin ger dem fortsatt incitament att stärka kommunens krisberedskap. Erfarenhetsområden som omhändertas inom verksamheternas planering är främst:

- Identifiering av kritiska verksamheter
- Prioriteringar
- Resurssamordning och kompetensförsörjning
- Vikten av att öva
- Vikten av samverkan både internt och externt kommunen.

Lärdomar från hanteringen av pandemin och det pågående kriget i Ukraina är något som alla verksamheter arbetar med. Det finns många förändringar och förbättringar som redan tillämpats inom verksamheterna, och det som lyfts fram som viktigt att även vidare arbeta med dessa för att utveckla krisberedskapen inom sina verksamheter.

Flertalet utvärderingar har tagits fram som föreslår förbättringsåtgärder. Dessa åtgärder är beslutade och är genomförda eller omhändertagna i ordinarie linje verksamhet.

Trygghetspunkter

Arbetet med trygghetspunkter inväntar arbetet med Frivilliga resursgrupper (FRG). Tanken är att FRG får i uppgift att aktivera och upprätta samt bemanna dessa platser med stöd ifrån kommunen. Arbetet med FRG fortskrider som planerat och bedöms vara klart 2022. Då fortsätter även arbetet med trygghetspunkter.

Bedömning

Det pågående enskilda och gemensamma arbetet inom programmet och de planerade åtgärderna som finns förväntas vara tillräckligt för att uppnå lagkrav, överenskommelser samt kommunens övergripande mål vad gäller krisberedskap.

Programmets mål och inriktningar behöver däremot bli mer tydliga i nämndernas och bolagens verksamhetsplanering för fortsättningsvis säkerställa ovan bedömning och kommande arbete med krisberedskap och civilt försvar.

Förslag till beslut

Inga förslag till beslut föreslås.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunen får ersättning av staten genom 2:4 anslag. Vad dessa medel ska användas till anges i överenskommelsen mellan MSB och SKR.

Den egna planeringen och genomförandet av åtgärder inom krisberedskap behöver hanteras inom respektive förvaltning och bolag för att säkerställa att lagkrav avseende krisberedskap och höjd beredskap kan uppfyllas. Förvaltningar och bolag behöver avsätta medel för sitt arbete med krisberedskap och civilt försvar.

Organiserad frivillighet är inte gratis. Att upprätta FRG kommer att innebära en kostnad vid nyttjande av den som är frivillig. Det är då den som avropar FRG som står för dessa kostnader under tiden som den frivillige bistår kommunen.

Köns- och barnkonsekvenser

Inga konsekvenser har framkommit.

Förvaltning eller nämnd
Rapport

Handläggare:
Johanna Thorpe

Datum:
2022-11-01

Diarienummer:

Version/DokumentID:

Aktualitetsbedömning av Samverkansöverenskommelse med polisen

Bakgrund

Sedan 2010 har Uppsala kommun och lokalpolisområde Uppsala/Knivsta tecknat samverkansavtal. Samverkansöverenskommelsen syftar till att skapa en fördjupad samverkan mellan Uppsala kommun och lokalpolisområde Uppsala/Knivsta för att minska brottsligheten och öka tryggheten i alla delar av Uppsala. Överenskommelsen säkerställer att Uppsala kommun och lokalpolisområde Uppsala/Knivsta stödjer och ger resurser till det brottsförebyggande arbetet. Den reglerar även ansvarsfördelning mellan kommunen och polisen som tydliggör vilka resurser respektive part ska avsätta till arbetet. Den gemensamma visionen är att Uppsala ska vara en trygg och säker kommun för alla som bor, besöker och verkar här. Nuvarande Samverkansöverenskommelse gäller för perioden 2020–2023.

Enligt lagförslag (SOU 2021:49) kommer kommunernas arbete mot brott bli lagstadgat. Lagförslaget förväntas träda i kraft i juni 2023. I lagförslaget beskrivs hur kommunens olika verksamheter kan bidra till det brottsförebyggande arbetet. Enligt lagförslaget ska kommunen ges ett särskilt ansvar för den lokala samordningen av arbetet. Ansvaret innebär att kommunen ska verka för att överenskommelser om samverkan tas fram tillsammans med relevanta aktörer samt att strategiska brottsförebyggande frågor hanteras i ett råd bestående av de aktörer som är närmast berörda av arbetet. Av överenskommelserna ska framgå med vilka syften och inom vilka områden som samverkan ska ske. Samverkansöverenskommelser kommer således att få en central betydelse för kommunen när den nya lagen träder i kraft.

Samverkansöverenskommelsen kan bidra till följande delmål i Agenda 2030:

- **5.2** UTROTA VÅLD MOT OCH UTNYTTJANDE AV KVINNOR OCH FLICKOR

Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

- **11.3** INKLUDERANDE OCH HÅLLBAR URBANISERING

Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.

- **16.1** MINSKA VÅLDET I VÄRLDEN

Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

- **16.4** BEKÄMPA ORGANISERAD BROTTSLIGHET OCH OLAGLIGA FINANS- OCH VAPENFLÖDEN

Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.

Uppföljningsunderlag

Uppföljningen baseras främst på den årliga uppföljning som görs av de befintliga arbetsmodellerna som kommun och polis har utvecklat under åren för att i samverkan arbeta med brottsförebyggande och trygghetskapande frågor. Varje år tas även en särskild åtagandeplan fram med särskilda prioriteringar för året som också följs upp varje år och som ligger till grund för den här uppföljningen. Utifrån framtagandet av en gemensam problembild har Uppsala kommun och lokalpolisområde Uppsala/Knivsta valt att prioriterat följande åtaganden för åren 2020 – 2023;

- Utveckla arbetet med befintliga samverkansformer
- Stärk arbetet med särskilt utsatta brottsoffer
- Stärk arbetet för en trygg och säker skolmiljö
- Övriga prioriterade insatser

Dessa åtgärder följs regelbundet upp i verksamhetsplanen.

I uppföljningen tas även hänsyn till det lagförslag som nämns ovan.

Måluppfyllelse

Arbetet med att skapa en fördjupad samverkan för att minska brottsligheten och öka tryggheten i alla delar av Uppsala pågår enligt plan genom de olika insatser och fokusområden som nämns ovan. Dock är det viktigt att ständigt förändra och utveckla insatser och åtgärder utifrån samhällets förutsättningar och nya uppkomna problembilder. Ett forum för att i samverkan analysera och planera nya insatser och åtgärder blir därför viktigt. Detta är något som även lyfts i lagförslaget (SOU 2021:49)

där det nämns som ett strategiskt råd där kommunens brottsproblem samt behovet av förebyggande åtgärder och samordning ska behandlas.

Implementeringen av arbetsmetoden EST, Effektiv samordning för trygghet, möjliggör att fler aktörer som är viktiga för arbetet även kommer bida med insatser. EST – metoden handlar om att arbeta systematiskt med kartläggning, analys, insatser, uppföljning och återkoppling av resultat. Även EST som arbetsmetod lyfts i lagförslaget och blir lagstadgad för kommunerna att arbeta utifrån i och med att lagen träder i kraft. Kommunen ska också enligt lagförslaget verka för att överenskommelser om samverkan tas fram tillsammans med relevanta aktörer.

Bedömning

Utifrån måluppfyllelsen finns behov av styrning inom området kvar och samverkansöverenskommelsen bör finnas kvar med de mål och åtgärder som finns planerade.

Förslag till beslut

Förslag att besluta att överenskommelsen ska finnas kvar. Revidering och framtagande av en ny överenskommelsen sker efter uppföljning och med hänsyn till det nya lagförslaget i slutet av 2023.

Ekonomiska konsekvenser

Inga föreslagna beslut som påverkar de ekonomiska konsekvenserna.

Köns- och barnkonsekvenser

Inga förslag till förändringar av överenskommelsen och därmed inte heller några effekter på kvinnor respektive mäns situation eller för barn.

Ansvarig nämnd
Programrapport

Datum:
2022-10-12

Diarienummer:

Handläggare:
Johanna Andersson

Aktualitetsbedömning av Vattenprogram och handlingsplan för Vattenprogram

Bakgrund

Vattenprogrammet antogs av Kommunfullmäktige 2021-03-01 och till det hör handlingsplan för vatten (2021-2022) som är det aktiverande styrdokumentet. Detta är den första aktualitetsbedömningen av dessa. De stora omvärldsförändringar som har skett och sker just nu bedöms inte föranleda ändringar i Vattenprogrammet.

Handlingsplanen för Vattenprogrammet bör anpassas efter det nya Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 som har tagits fram av Vattenmyndigheten Norra Östersjön enligt EU:s Vattendirektiv och även ses över tillsammans med den Regionala vattenförsörjningsplanen för Uppsala län som nu finns framtagen.

Sedan programmet antogs har en VA-plan tagits fram av Uppsala Vatten. Detta arbete ingår inte i Vattenprogrammet men är en viktig parallell plan, som består av flera ingående dokument, som samspelar för styrningen av vattenrelaterade frågor inom kommunen.

Inom Agenda 2030 är Vattenprogrammet relevant utifrån framför allt tre av de globala målen.

Mål 6 Rent vatten och sanitet för alla

- 6.1 Säkert dricksvatten för alla
- 6.3 Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning
- 6.4 Effektivisera vattenanvändning och säker vattenförsörjning
- 6.5 Integrerad förvaltning av vattenresurser
- 6.6 Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

- 11.3 Inkluderande och hållbar urbanisering
- 11.5 Mildra de negativa effekterna av naturkatastrofer
- 11.6 Minska städers miljöpåverkan
- 11.7 Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla
- 11.B Implementera strategier för inkludering, resurseffektivitet och katastrofriskreducering

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

- 15.1 Bevara, restaurera och säkerställ hållbart nyttjande av ekosystem på land och i sötvatten
- 15.5 Skydda den biologisk mångfalden och naturliga livsmiljöer
- 15.9 Integrera ekosystem och biologisk mångfald i nationell och lokal förvaltning

Måluppfyllelse

Uppföljningsunderlag

Måluppfyllelse av program och handlingsplan baseras på inrapportering av verksamhetsplanering samt avstämning med delansvariga för respektive åtgärd i handlingsplanen.

Resultat av uppföljning

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen bidrar till måluppfyllelse enligt plan för åtgärder kopplade till LÅP Sävjaån (slutförd), LÅP Vattholmaån (slutförd), LÅP Vendelån (pågående) samt åtgärdsinsatser som pågår inom flera avrinningsområden. Kommunstyrelsen bidrar också till måluppfyllelse enligt plan för åtgärder kopplade till skyfallsplan (skyfallskartering och konsekvensanalys är klar, strukturplan för vatten pågående).

Kommunstyrelsen kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men tidplanen behöver förskjutas för åtgärder kopplade till LÅP Björklingeån, Jumkilsån, Sävaån samt Olandsån då revidering av LÅP för Fyrisåns huvudfåra har tillkommit och kan läggas till som åtgärd som påbörjas 2022.

Kommunstyrelsen kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men tidplanen behöver förskjutas för åtgärdsplan för befintligt område utifrån ”Strategi för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsararnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt”. Åtgärd ej påbörjad. Under 2021 och 2022 har arbete pågått med en revidering av Känslighetskartan utifrån tillkommande data från nya borrpunkter på ett flertal platser inom aktuellt tillrinningsområde.

Plan- och byggnadsnämnden

Plan- och byggnadsnämnden bidrar till måluppfyllelse enligt plan för åtgärd för framtagande av landskapsanalys Tämnrån som är slutförd.

Plan- och byggnadsnämnden kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men tidplanen behöver förskjutas för åtgärder kopplad till utveckling av vattenportal som internt handläggarstöd och extern informationsplattform. Detta är påbörjat men ej helt slutfört. Även åtgärd om att synliggöra värdet av vattenförvaltning i digital plattform kvarstår.

Gatu- och samhällsbyggnadsnämnden

Gatu- och samhällsbyggnadsnämnden bidrar till måluppfyllelse enligt plan för åtgärd för uppdatering av teknisk handbok med avseende på blågrågröna systemlösningar i gata, uppdatering genomförd.

Gatu- och samhällsbyggnadsnämnden kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men tidplanen behöver förskjutas för åtgärd för utökat provtagningsprogram för recipientkontroll samt för åtgärder kopplad till utveckling av vattenportal som internt handläggarstöd och extern informationsplattform.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men tidplanen behöver förskjutas för åtgärd om tillsyn av båtuppläggningsplatser (pågående) och för åtgärd om strategi för uppföljning av olika typer av dagvattenanläggningar (planeras till hösten 2022).

Uppsala Vatten AB

Uppsala Vatten AB bidrar till måluppfyllelse enligt plan för åtgärd om upprättande av handlingsplan för dagvatten (pågående och inarbetas i programuppföljning).

Uppsala Vatten AB kommer att kunna bidra till måluppfyllelse, men tidplanen behöver förskjutas för åtgärder kopplade till riktlinjer för dagvatten på kvartersmark. Arbetet avvaktar Svenskt Vattens besked om reglering i ABVA för att få aktuella förutsättningar.

Programmet eller handlingsplanens styrning

Vattenprogrammet är fortsatt aktuellt och relevant.

Programmets handlingsplan ger fortsatt rätt form av styrning men giltighetstiden är 2021-2022 så det upphör att gälla vid årsskiftet. Det finns ett tydligt behov av att ersätta befintlig handlingsplan med en ny för fortsatt måluppfyllelse mot vattenprogrammet eftersom arbetet med förbättrad vattenkvalitet är långsiktigt och kontinuerligt. I den nya handlingsplanen bör de åtgärder som ännu inte är slutförda från tidigare handlingsplan ingå och formuleringar av åtgärder och genomförandetider ses över. Tillkommande åtgärder utifrån Vattenprogrammets målområden bör läggas till. I den tidigare handlingsplanen fanns en åtgärd om att ta fram en handlingsplan för dagvatten, de åtgärder som identifierats i detta arbete läggs in i Vattenprogrammets handlingsplan.

Handlingsplanen för Vattenprogrammet bör också anpassas efter tillkommande styrning på nationell och regional nivå. Den tillkommande styrningen är Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 från Vattenmyndigheten för Norra Östersjön och

den Regionala vattenförsörjningsplanen för Uppsala län. Åtgärder från dessa behöver integreras i handlingsplanen.

Förslag till beslut

Förslag till beslut

- Att inga förändringar föreslås i Vattenprogrammet inför 2023
- Att en ny Handlingsplan för Vattenprogrammet med giltighetstid 2023-2025 ska tas fram för antagande under våren 2023

Kommunledningskontoret
Rapport

Datum:
2022-11-18

Diarienummer:
KSN-2022-01364

Handläggare:
Johan Gunn

Version/DokumentID:

Beslutsdatum och diarienummer för program och handlingsplaner

Program/plan	Diarienummer	Beslutsdatum	Instans
Avfallsplan 2014–2022	KSN-2020-00472 (KSN-2018-3089) (KSN-2014-0285)	KF 2021-01-25 (KF 2019-01-28) (KF 2014-04-28)	KF
Bostad för alla – Program för bostadsförsörjning	KSN-2020-00513	2021-06-14	KF
Handlingsplan för bostadsförsörjning	KSN-2020-00513	2021-05-26	KS
Energiprogram 2050	KSN-2017-1868	2018-05-28	KF
Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun	KSN-2020-01821	2020-10-21	KS
Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021–2030	KSN-2021-01455	2021-06-16	KS
Handlingsplan för trafikbuller 2021–2023	KSN-2019-03157	2021-02-10	KS
Handlingsplan för VA-utbyggnad 2020–2030	KSN-2020-02640	2021-03-01	KF
Handlingsplan för överenskommelsen mellan kommun och föreningsliv	KSN-2018-1229	2018-05-28	KF
Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021	KSN-2020-00683	2020-03-11 2021-11-14 (rev)	KS
Idrott- och fritidspolitiskt program	KSN-2015-1825	2015-12-07	KF
Program för elitidrott	KSN-2019-03302	2020-06-08	KF
Handlingsplan för program för elitidrott	KSN-2019-03302	KF 2020-06-08 KS 2021-11-14 (rev.)	KS
Kulturpolitiskt program	KSN-2019-0323	2020-02-24	KF
Kulturpolitisk handlingsplan	KSN-2019-0323	2020-02-12 2021-11-24 (rev)	KS
Landsbygdsprogram 2017–2023	KSN-2015-1907	2017-01-30	KF

Handlingsplan för Uppsala kommuns landsbygdsprogram 2021-2023	KSN-2021-00834	2022-06-15	KS
Medborgarlöfte Uppsala resecentrum 2020-2023	KSN-2020-01605	2020-06-10	KS
Miljö- och klimatprogram	KSN-2022-00082	2022-05-30	KF
Handlingsplan till miljö- och klimatprogram 2022-2025	KSN-2022-00082	2022-05-30	KS
Näringslivsprogram	KSN-2016-0457	2017-01-30	KF
Handlingsplan för näringslivsutveckling	KSN-2019-1533	2020-12-16	KS
Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning	KSN-2016-2166	2016-12-12	KF
Program för krisberedskap 2020-2023	KSN-2019-03007	2019-12-09	KF
Program för mobilitet och trafik	KSN-2019-2011	2022-01-31	KF
Handlingsplan för mobilitet och trafik	KSN-2019-2011	2022-01-31	KF
Program för en äldrevänlig kommun	KSN-2019-2644	2020-03-11	KF
Handlingsplan för äldrevänlig kommun	KSN-2019-2633	2020-03-11	KS
Program mot våld i nära relationer	KSN-2016-0315	2016-09-05 2022-09-19 (rev.)	KF
Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete	KSN-2022-01078	2022-08-29	KF
Samverkansöverenskommelse med polisen 2020-2023	KSN-2019-0337	2019-12-11	KS
Vattenprogram	KSN-2019-1816	2021-03-01	KF
Handlingsplan för vattenprogram	KSN-2019-1816	2021-02-10	KS
Åtgärdsprogram för kvävedioxid, Uppsala kommuns handlingsplan för luftkvalitet för perioden 2022-2027	KSN-2021-00569	2022-01-31	KF